

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
de achis costă fiecare și
20 filerl.
Manuscrisuri nu să inapo-
lază.

Atentatul dela Oradea-mare.

Arad, 9 Martie.

Nimic nu caracterizează mai bine lipsa noastră de cultură, și întreg felul nostru de a fi, decât nepăsarea cu care trecem la ordinea zilei peste orice eveniment, fie cât de important, al vieții noastre publice. Iată de pildă cazul dela Oradea-mare. In cele dintâi clipe, când vestea a străbătut întreagă românimea, au ploat telegramele de indignare și îmbărbătare. s'au spus obicinuitele cuvinte de revoltă și preamărire și... ne-am culcat pe cealaltă ureche, ca și când aceste câteva telegrame sunătoare, aceste câteva vorbe umflate ar fi fost absolut deajuns pentru mântuirea noastră. ca și când cei 16 teologi aruncați pe drumuri de frica șovinismului unguresc. și-ar putea pregăti o carieră cinstită românească din aceste telegrame pline de un retorism răsuflat.

Intr'adevăr. dacă nu am avea încredere în nemărginita forță brută care zace în sânul poporului nostru. ar trebui să desperăm de soarta noastră văzând cu câtă inconștientă se întâlnește atacul străinului. Ne gândim la acel astăzi vestit Lányi și la soții lui de principii. care după ce va fi informat asupra puterii noastre de repulsiune în fața unui atentat, va ști cum să-l îndrepteze pe al doilea.

Noi ne-am ocupat pe larg în mai multe rânduri de cazul teologilor din Oradea și am arătat că singura lui soluție este întemeierea unui seminar românesc al diece-

zei noastre unite. Cereurile bisericești competente și nici presa românească unită n'a avut nimic de zis în fața acestei poziții a noastre. Se vede că nu se gândeste nimeni la așa ceva. Noi însă ne facem datoria și susținem mai departe propaganda pentru ideea noastră. Reproducem în acest sens judiciosul articol apărut în numărul din urmă al „Luceafărului” scris de un distins publicist al nostru care se ascunde sub pseudonimul *Ulyse*:

Lumea românească era preocupată de stăruințele celorce voiau să restabilească ordinea și pacea în casa proprie, când deodată, așa din bun senin ne vine vestea, că la Oradea-mare s'a săvârșit unul dintre cele mai infernale atentate la ființa noastră românească: 16 clerici români de confesiunea gr.-cat. au fost eliminați din seminarul romano-catolic pentru motivul, că în conversația lor particulară întrebunțau limba românească, pe când în regulamentul seminarial limba maghiară e indicată ca limbă oficială a institutului. Atentatul acesta brutal, săvârșit tocmai de ceiace se cred depozitarii principiilor moralei creștine, întemeiate pe iubire, ne-a determinat, ca uitând pe un moment necazurile interne, să ne unim glasurile noastre într'un strigăt de protestare. Dar se înșală grozav ceiace cred, că în fața unei încălcări atât de temerare a limbei românești, datorința noastră de Români s'ar mărgini la proteste solemne cu vorbe mari și la adrese lungi cu vorbe calde de aderență. Datorința noastră e să punem acest atentat sub lupa examinătoare și căutând după cauzele, cari l-au pricinuit să luăm deodată și măsurile de îndreptare. Cazul e complicat fiind boala veche și organică. Pentru aflarea și constatarea adevărului vom întrebunța o metodă pe cât de simplă, pe atât de naturală. Atentatul dela Oradea-mare, în sufletul neamului românesc a provocat deodată sentimente de bucurie și sentimente de durere. Căutând după justificarea psihologică a acestor două sentimente, diametral opuse, vom deslega însăși problema.

La gestul celor 16 clerici, cari, — puși în fața alternativei: sau vă lăpădați de întrebunțarea limbei materne, sau vă aruncăm pe stradă în cap de noapte, — au dat răspunsul categoric și plin de demnitate:

„dacă ne luați limba maternă, poftiți și reverenda”. — toată suflarea românească a tresărit de mândrie și admirație! De ce? Pentru că gestul acesta prin care conștiința națională a celor 16 clerici a erupt într'o manifestare atât de bărbătească, ne-a venit din țara fără soare, din țara întunerecului, unde să adăpostesc bufnițele și șobolanii naționali; ne-a venit tocmai dela Oradea-mare, loc însemnat cu negru pe harta neamului, pentru umilirea și rușinea, câtă a trimis asupra noastră de vreme îndelungată. Credincioșii ambelor biserici, poporul dela sate din țara Bihorului, ingenunchiat de multele mizerii materiale, lipsit de cel mai elementar razim moral, ce i-l-ar putea oferi o școală românească, despoiat chiar și de nădejdea într'un viitor mai bun, ne-am obișnuit a-l crede pierdut pentru neamul nostru românesc.

Conducătorii naturali ai poporului, clasa lui intelectuală, orbită de puterea materială a nemeșilor cu păduri și latifundii imense, lipsită de forța morală pe care și-o oferă o solidă cultură națională; preoțnaca bisericii gr.-cat. crescută în școale medii și în seminarii străine, cu o mentalitate incoloră, cu o educație familiară întemeiată pe lectura presei jidano-maghiare: iată conturile din cari prevedeam, că în curând se va desprinde un dezastru național. Credeam, că în țara Bibariciei, s'a stâns de mult conștiința națională, așternând pat cald tuturor transfulgilor și trădătorilor de neam, în coadă cu Pituk și în frunte cu vicarul Mangra. Și nu credeam, că în pământul acesta amed și părăginit trunchiul neamului românesc, mâncat de dușmani interni și bătut de vremuri grele, va mai putea odrăsli vârstare atât de viguroase, cum s'au dovedit a fi cei 16 clerici, cari un moment „au scimbat porecla în renume”. De aceea neamul românesc de pretutindenea, întocmai ca Părintele din parabola fiului pierdut, a îmbrăcat haine de sărbătoare și a tăiat

Vagabondul.

De Adrian Corbul.

Peste câteva săptămâni primăvara va înverzi luncile, va auri acoperișurile caselor, va înflori grădinile și va colbui drumurile ce duc afară din Paris. Iar soarele cu razele lui cerul cu albastrul său, vântul molatec care miroase a iarbă și a codrii îndepărtate, vor împrăstia din nou pe șoselele prafuite al Franței sute de vagabonzi. Li întâlnești pretutindeni; pe dealuri, prin văi, pe calea șeasă, tineri și bătrâni, cu chipurile blânde ori crunte, unii vioi și voioși, alții morocănoși și ineeți, dar toți acoperiți cu zdrențe, cu obrajii părliți de arșiță, cu ghetete stâlcite și rupte, cu câte un pachet la subțioară. Ei merg ziua și noaptea, mai ales noaptea în bătaia lunii, poposesc prin căruciumele din sate și orașe, beau mult vin, prea puțin rachiu, și în basmaua vârgată în care își învăluiesc bagajul, păstrează de obicei câte un clondir cu zeama roșie de struguri. Pe aici îi numim „chemineaux”, și nimeni nu-i privește cu ochi răi, căci în general sunt oameni cinștiți, având meserie cinstită; unii sunt terasieri, alții cărămizari și dacă nu vor să locuiască nici prin sate, nici prin orașe, vina trebuie căutată în setea lor de libertate, de aer curat, de spațiuuri vaste, de livezi și păduri. Li vezi câte odată seara, înaintând pe șoselele din jurul Parisului, învăluți în nori de praf, în mijlocul cărora se deslușesc ca niște umbre într'un fum. Cu un astfel de vagabond am stat de vorbă o noapte întreagă, acum un an, vara... El am par'că în fața ochilor, îi aud glasul, îi văd gesturile într'un decor dulce de

luncă, sub un cer pașnic, catifelat, de un clar-obscur misterios; și totul se scâldea în apa albastrie, magică și clară a razelor de lună.

Sedeam eu vagabondul meu pe un deluleț verde și aromit, iar în vale scânteiau luminele din Ville-d'Avray. Ieșisem după cină, spre a rătăci singur în bătaia zefirului, prin împrejurimile admirabilului burg. Dar era atâta farmec și atâta pace în seara aceea, încât după un șert de ceas de plimbare, am căzut cu moliciune pe iarba de pe deal; și am rămas acolo, trântit pe spate, cu ochii la cer, unde vibrau câteva stele rare pe cari nu le întunecase clarul de lună. În această pozițiune m'a surprins cheminea-ul, când a venit să se așeze lângă mine, cu pipa aprinsă în gură. Și la fiecare fum ce trăgea, jărătucul din lulea îi lumina în roș partea de jos a feței, barba-i scurtă, stufoasă și căruntă, un zîmbet blând și melancolic de om sărac, un zîmbet bun și cordial pe care-l completa scâpărearea vieale și sinceră a ochilor săi, umbriți de cozorocul șepcei.

Apoi, în fumul aeru de tutun, pe care-l împrăstia câte o suflare leneșă de vânt încărcată cu miroso de grădini, mi-a povestit multe din viața lui de călător lesne de mulțumit și fără grijă. Glasul îi era aspru de fum, de vin, de ploile, furtunile și vijeliile cari l'au surprins de atâtea ori prin locuri deschise, fără chip de adăpost... Cu băta de corn ce o ținea în mână, își tot da loviturii ușoare peste ghetetele sfâșiate, acoperite cu un strat gros de colb și de noroi; din când în când, cu o mișcare a bustului, își așeza haina prea lungă, prea largă pentru el, ce-i juca mereu pe umeri. Nici o clioă însă zîmbetul lui naiv și cor-

dial de copil cărunt nu-i părăsea buzele. Și n'a înduișat cum nu vă pot spune, vagabondul acela simpatie, pe dealul verde, sub razele albastre de lună; deasupra masei sumbre a lui Ville-d'Avray, unde tremurau lumini îndepărtate.

La spatele nostru pădurea foșnea din frunze, din timp în timp spațiul vibra la trecerea vre-unui tren al Marelui Centuri, ce se rostogolea uruind, gâfâind, ștercând pe plăcile de metal ale viaducturilor. În vremea aceasta luna se înălța tot mai sus pe cerul profund; și cu cât se ridica vântul se făcea tot mai răcoros, pădurea fremăta, frunzele și iarba tremurau sub valurile de eter cari, despicate în nemărginirea albastră de globul palid al nopții, atingeau pământul întocmai după cum undele mării, ating țărâmul, la trecerea vre-unei corăbii. Priveliștea aceasta nu mă împiedeca să ascult poveștile tovarășului meu de popas, al cărui chip se deslușea tot mai bine în clarul calm de lună.

Nu știu câtă vreme am petrecut astfel, eu tăcând, el istorisindu-mi de pribegieile lui, de viața-i simplă și totuși veșnic schimbătoare, de nopțile petrecute prin codrii ori hambarul vre-unei forme, de oamenii și de faptele întrevăzute în lungile lui rătăciri. Deodată, amuți brusc, se aplecă înspre vâlceaua de sub noi și rîse încet, cu ris batjocoritor și amar. Am urmat și eu direcțiunea căutăturei lui și am deslușit în vâlcea silueta unui bărbat și aceea a unei femei, ce pășeau lin în bătaia lunii, fără vorbă, fără gesturi, strîmși lipiți unul de altul, brațul bărbatului cuprinzând talia fină a femeii. Peste puțin dispărură în dosul unei coline și umbrele lor după ei.

vijelul cel mai gras, pentru că în gestul celor 16 clerici a văzut reînvierea conștiinței naționale.

Acest sentiment de bucurie și admirație, în care sufletul neamului românesc s'a desfășurat ca într'un frumos răsărit de soare, a fost înlocuit de grabă printr'un alt sentiment de legitimitate revoltă. Și iarăși va trebui să ne întrebăm: de ce? Am așteptat sau a crezut cineva, că clericii noștri așezați prin seminariile maghiare-catolice vor fi purtați pe palme? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va da o educație solidă și potrivită cu chemarea lor de adevărați păstori ai poporului nostru? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va vorbi despre trecutul neamului nostru plin de fapte eroice și li-se va desmerda conturile unui vis „de care ne-au murit moșii și părinții”? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va spune, că limba românească e dulce ca fagurul de miere, e armonică, mlădiousă și colorată ca poienele înflorite în puterea verii? A crezut cineva, că în acele seminarii li-se va spune clericiilor, că există și o literatură românească bogată în opere de artă neperitoare? A crezut cineva, în fine, că chemarea acelor seminarii a fost și este să crească caractere religioase-morale, apostoli devotați bisericii creștine, întemeiate de Iisus? Nu cred, că în familia neamului nostru se va afla un singur fiu atât de naiv, ca să răspundă afirmativ la întrebările de mai sus! Din contră, toți am fost convinși, că seminariile maghiare-catolice, în cari își face educația o însemnată parte a teologilor aparținători bisericii române gr-cat. sunt pseudo-institute de învățământ și educație. Că aceste seminarii sunt simple pepiniere de maghiarizare, al căror scop final, urmărit cu sistem, este instruirea păștilor de turma credincioasă. Când între păstor și turma păstorită nu va mai fi nici o legătură firească, intimă: când demoralizarea clerului, prin instruirea lui de aspirațiile naționale și prin dotarea cu ajutoare bănești, va fi completă, atunci subjugarea nu mai întâmpină nici o piedică. Că limba românească în aceste seminarii a fost și este tratată ca o cenușoacă, că întrebuințarea acestei limbi e eschisă și boicotată din satele de prelegeri, din muzee și din celelalte locuri de întâlnire, și că elevii români numai în șoapte și pe ascuns pot să se înțeleagă în limba mamei lor, întocmai ca criminalii, cari se înțeleg pe ascuns asupra vreunei fărâdelegi, asta o știe toată lumea. Atunci, de ce această revoltă când ai-se spune, că 16 teologi au fost eliminați din seminarul romano-catolic dela Oradea-mare pentru că n'au voit să se lapede de limba lor maternă? Atentatul acesta nu e nou, are precedent, și nu ne poate surprinde decât prin brutalitatea lui.

Ajunși aci, și credincioși programului acestei

reviste, va trebui să constatăm, că o bună parte din revolta sufletului nostru e pricinuită de lipsa de îngrijire din partea acelor, cari vor trebui să răspundă de soarta poporului nostru, înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor. Nu putem înțelege, cum cea mai bogată dintre toate eparhiile ambelor biserici române, eparhia Orăzii-mari cu venite mai mari decât venitele tuturor celorlalte eparhii împreună, a putut decenii de-arindul să sufere această revoltătoare stare de lucruri?

În seminariile bisericii române gr-or., pe lângă jertfele fondurilor centrale, clericii plătesc sume destul de considerabile pentru dobândirea carierei lor: în seminariile gr-cat. teologii beneficiază din milostenia măritilor înaintași, iar în dieceza dela Oradea-mare, unde sucreșcența necesară s'ar putea întreține într'un seminar propriu numai din venitul glindei din pădurile episcoposti, cu nepăsare inexplicabilă se trimite tinerii, ieșiți din școale străine, în seminarii maghiare-catolice. În felul acesta conducerea bisericească, care în cazul de față nu poate invoca nici măcar proverbiala sărăcie, în mod fatal a contribuit la prăpastia grozavă, ce există între popor și preoțimea aceluia. Cei 16 corbi albi au semnalat pericolul iminent și dau conducerea bisericească nici în ceasul al unsprezecelea nu va ști să-și facă datoria, se va face părtașe celui mai urit păcat național.

Pentru justificarea istorică a actului memorabil dela 1700 se invocă împrejurarea, că prin aceasta s'au deschis larg și pentru neamul românesc porțile culturii naționale. Biserica română gr-cat. prin întemeierea și susținerea de școale românești a întărit justificarea istorică a actului dela 1700. Astăzi însă, când puterea de viață, proprie unei sănătoase culturi naționale, ținește și se revărsă bogat din alte multe izvoare, nu poate fi chemarea tocmai a bisericii române gr-catolice din dieceza Orăzii-mari, ca să împiedece această revărsare binecuvântată. Aceste sunt credințele, pe cari le-a trezit în sufletul nostru atentatul dela Oradea-mare, și acestor credințe ne-am simțit datorii a le da expresie fără încunjur și fără intenția de a pricinui supărări personale.

Celor șasesprezece frați le strângem mâna cu căldură.

Situația politică în România. Ziarul parizian „Le Temps” publică o scrisoare din București, care se ocupă cu situația politică din România.

Correspondența spune între altele:

„Criza ministerială care era latentă a devenit acută din cauza chestiei tramvaiului. Guvernul a făcut o lege neconstituțională dând opoziției pri-

lejul să întreprindă o campanie viguroasă care l-a zguduit profund”.

Correspondența continuă apoi:

„Puterea nu va fi luată de d. Louel Băntianu ci de d. Take Ionescu, care îndată ce va ajunge la fruntea guvernului va aduna în jurul său toate elementele conservatoare dând astfel jumimistilor o lovitură, poate chiar mortală.

Dorind să evite această lovitură, d. Carp caută să spargă cartelul takisto-liberal și să se apropie de d. Take Ionescu. Negocierile în acest scop sunt conduse de d. Filipescu.

Criza de guvern.

— Situația politică. —

Arad, 9 Martie n.

Partidul guvernamental a ținut aseară o conferință în care și-a precizat atitudinea în criza creată prin demisia guvernului. Acestei conferințe i-au premers constatări tănuite și felurite încercări de-a provoca din partea conferinței o hotărâre împotriva Vienei. Și cel care stăruia pentru aducerea unei astfel de hotărâri era însuși contele Tisza.

Stăruințele lui au ramas însă fără rezultat. Partidul guvernamental nu și-a legat mâinile votând rezoluția asupra căreia convenise guvernul cu partidul kossuthist, ci a adus numai hotărârea că aprobă atitudinea guvernului observată în chestia reformelor militare și nu va sprijini decât un guvern care va observa aceeași atitudine.

Se zice că însuși ministrul de finanțe Lukács a fost acela care s'a opus planurilor contelui Tisza, care în cele din urmă a cedat.

În schimb, contele Tisza l'a atacat cu violență pe ministrul comun de război Afferberg, contestându-i chiar și dreptul de a-și spune cuvântul în chestia rezoluției privitoare la rezervele suplimentare.

Văzutul mă privi drept în ochi; buzele îi tremurau, pleoapele îi băteau. Apoi, din nou, un ris batjocoritor îi schimonosi chipul ars de soare, supt de lipsuri, înăsprit de ani; dar risul i-se curmă brusc, în ochi îi trecu o expresie de jale, după care își regăsi zîmbetul lui naiv și cordial.

— „Văzutui-ai? mă întrebă el cu glasul răgușit. Sunt îndrăgostiții. De cum încep zilele frumoase, din April până în Octomvrie, îi întâlnește mereu în drumul meu, la țară și prin orașe, în păduri și pe câmpii... Ehei, dom'le! câte perechi n'am surprins eu primăvara și vara, sub umbra copacilor, pe iarbă livezilor, în colbul șoselelor și tinerii aceștia sunt toți la fel. Șoptește văzduhul de sărutările lor și luna își trimite razele în celii lor înlăcrimați. În tinerețea lor e văpae, n'ai ce să le faci... Dar iubirea, domnule, nu e pretutindeni aceeași: flăcăii și fetele de prin sate se ghiontesc, se iubircnesc, spun glume și rid cu sgomot. Fetele și nevetele de burghezi merg tăcute lângă amanții lor și se sărută fără vorbe. Cea mai pătimășă din toate e dragostea între oameni de seamă: cărturari, nobili și bogătași, deh! Aceia își fac jurăminte de iubire, se strâng în brațe și plâng, dom'le, de par'că toate suferințele se sbat în inima lor. Apoi, își spun atâtea lucruri ciudate, cu glasul tremurător, în cuvinte întretăiate, de-ai crede că sunt beți, bolnavi de friguri sau nebuni. La iștia, femeile sunt mai pătimășe de cât bărbații. Ele cuvintează mai frumos și sărută mai cu foc. Am umblat în viața mea prin toate țările învecinate, am străbătut Belgia, Spania și Italia, dar femei mai înamorate, mai iubătătoare ca în Franța noastră n'au

văzut. Și sunt ispitoare ca păcatul cu gurița lor aprinsă, cu ochii măriți de iubire, cu mâinile albe un tremurat de arcuș pe coarda cea grosă a vioarei. Femeile acestea, domnule, știu ce e dragostea. Numai pentru ea trăiesc. Fericiti acei de seama lor, cărora li-e dat să fie iubiți de dânsule, să le asculte șoptele, să le sărute mâinile albe, buzele roșii, ochii cari imbată... Nu m'a făcut una, acum trei ani, să plâng ca un copil, pe mine, biet vagabond bătrîn, zdrențuros și murdar!”

Câteva secunde tăcu. Un tren urui nu departe de noi, îndreptându-se cu sgomot spre Paris. În fumul ce ieșea din coșul locomotivei, se desprindeau mișcări de scântei, fugărind-se voioase în noaptea adâncă și clară. Bătrînul „chemineau” își umplu pipa, o aprinse, privi repede îndărătul nostru la umbra neagră și înflorată a pădurii, apoi după ce trase câteva fumuri din lulea, urmă cu glasul lui aspru dar familiar:

— „Acum trei ani, domnule, mă aflam cam prin locurile acestea, vreau să zic în împrejurimile Parisului. Era într'o seara de August, limpede și blândă ca cea de azi. Veneam dela Robinson și mă îndreptam spre Paris. La Robinson băusem cam în jurul meu mi-se așternea greoi pe haine, case la cap. Era cald și nu adia nici cel mai ușor vânt... Înădușisem mergând; iar praful cel ridicat în jurul meu mi-se așternea greoi pe haine, pe pleoape, îmi intra în gură și în nas. Trecusem de cele dintâi case din Fontenay-aux-Roses și pipându-mi buzunarele dădmi de o sticlă cu vin cămăpătată la Robinson. Atunci mi-am zis că n'ar fi rău să mă odihnesc o leacă pe iarbă, bând o dușcă ca să mă întrezesc. Eram tocmai în fața unui zăvoi acoperit pe jos cu o iarbă deasă și

mătăsoasă. Am făcut câțiva pași înlăuntrul său, m'au trântit pe pământ la umbra unui pom, am sorbit puțin vin și cum eram obosit și cherchelut, am căzut într'un somn liniștit, în vreme ce pe față îmi treceau ușor un adiat de vânt ce se ridicase în acele clipe.

„Să fi dormit un sfert de ceas, mai mult nu. M'au trezit niște glasuri aproape de mine. Ridicai încetîtor capul și văzui la cinei pași o pereche de îndrăgostiți, cărora le lăunuream până și firele dela gene, așa de albă era bătaia lunii în frunziș. Erau tineri amândoi: la bărbat m'am uitat numai în trecut; avea mustățile negre și era bine îmbrăcat. Dar femeia era frumoasă... frumoasă cum nu pot să spun. Avea părul despletit pe spate, nu păr lung, mătăsoș și de un blond-roșcat străducător; ochii îi păreau întunecoți, fața îi era palidă ca razele de lună, și gura mică, roșie, setoasă de sărutări... Și plângea de amoretată de ea, domnule, și-și săruta amantul, și-l strîngea la sîn cu brațele tremurătoare, și îi striga cuvinte de iubire, niște cuvinte așa de calde și de ciudate, de mă înfiora auzul lor. Tremuram din tot corpul, obrajii îmi ardeau și tâmpile îmi svăceau cu putere.

„Stăteau în fața mea, în picioare, sub un mesteacăn, strîns îmbrățișați și plângând. Ea cel puțin hohotea ca de jale, și lacrimile ce-i scaldau fața străluceau în bătaia lunii ca niște mărghăritare. Ea repeta mereu că era fericită, fericită... cuprîndea gâtul amantului ei, îi atrăgea capul spre dânsa, îl săruta lung pe buze, apoi îi lua brațul și umblau câțiva pași cu obrajii strîns lipiți unul de altul, după care se opreau din nou. Dar glasul, cuvintele ei, domnule, făceau să-mi clăn-

Discursul contelui *Tisza* a avut efect mare și a fost acoperit de aplauze furtivoase... dar efectul nu va ținea. În sânul partidului se observă de pe acum tendințe de separare. Aderenții lui *Lukács* se grupează tot mai deosebit de aderenții contelui *Tisza*.

Luni vor începe audiențele la Maj. Sa. Săptămâna viitoare ne va aduce deci și pe noul ministru-președinte, care nu poate să fie altul decât *Lukács*.

Conferența partidului guvernamental.

Aseară, partidul guvernamental a ținut o conferență în care ministrul-președinte contele *Khuen-Héderváry* anunțând demisia guvernului mulțumește tuturor pentru sprijinul pe care l-au dat.

Contele *Tisza* se ocupă cu situația politică și apără rezoluția guvernului, care nu știrbește într-o nimică prerogativele Coroanei. Își exprimă apoi părerea de rău că chiar în momentul, când soarta reformelor militare era aproape asigurată, factori puternici din Viena au provocat un conflict, care a dus la demisia guvernului. Acești factori, în loc să se solidarizeze cu guvernul unguresc cum le-ar fi fost datorii, au vîrît un ic între dinastie și națiune! Mai de condamnat este însă atitudinea ostilă a ministrului comun de război care s'a amestecat într-o chestiune de drept constituțional. *Tisza* își încheie discursul cu apelul la unire și solidaritate și propune următoarea rezoluție:

„Partidul, luând cu regret cunoștință despre demisia guvernului, își exprimă cea mai adâncă recunoștință și alipire către toți membrii guvernului și în rândul întâi către contele *Khuen-Héderváry*. În același timp declară că rămâne credincios principiilor sale care țin deopotrivă seamă de drepturile națiunii și ale Regelui asigurându-le în aceeași măsură — și dorește rezolvirea cât mai grabnică a crizei și înfăptuirea reformelor militare întemiate

pe principiul serviciului de doi ani. Declară totodată că va sprijini numai un guvern care, în ce privește prerogativele Coroanei prevăzute în legea XVIII din 1888, se identifică cu declarațiile ministrului-președinte, stă pe baza transacțiilor dela 1867 și ca rezolvă reforma electorală pe baza principiilor exprimate în răspunsul la mesaj al Camerei deputaților.”

Audiența lui *Auffenberg*.

Generalul *Auffenberg*, ministrul comun de război, a fost primit azi în audiență de Maj. Sa. *Auffenberg* s'a prezentat în audiență la dorința expresă a Maj. Sale.

În această audiență Maj. Sa i-a comunicat hotărîrea sa principiară în ce privește votarea provizorie a reformelor militare.

Kristóffy la Maj. Sa.

Din Viena ni-se telegrafiază: În cercurile politice bine informate se afirmă că între cei dintâi bărbați politici al căror aviz se va cere vor fi fostul ministru-președinte *Wekerle* și fostul ministru de interne *Kristóffy*.

Audiența lui *Kristóffy* este în legătură cu reforma electorală.

O desmintire.

Un ziar litografiat este autorizat să declare că pretinsa declarație a contelui *Khuen-Héderváry* că se retrage din viața politică — este lipsită de orice temei.

Veniamin Costache.

Cronica, 7 Martie n.

Veniamin Costache a fost cel mai mare arhieru și Mitropolit al neamului nostru. El a păstorit pe scaunul Moldovii cu blîndetă și milă de popor aproape 40 de ani. S'a născut dintr-o familie boierească în satul Rosiești din ținutul Fălciului la 20 Decembrie 1768. La 15 ani s'a făcut călugăr și la 24 ani a fost ales Episcop la Huși. De-acolo a trecut la Roman tot ca

Episcop și la 1803 a fost ales Mitropolit al Moldovei. A fost un bărbat foarte învățat și a fost cel mai bun părinte al săracilor și nenorociților. A întemeiat în anul 1804 în mănăstirea Socola de lângă Iași Seminarul, care e cea mai veche școală bisericească din Moldova și care-i poartă numele de Seminarul „Veniamin”. A trimis tineri la învățătură în țări și a iubit foarte mult limba noastră românească.

Pe atunci pe când trăia el, Rușii și Turcii și făceau de cap în Tara Moldovii și poporul sărac și rob nu avea alt mîntuitor decât pe bunul Părinte Veniamin. În două rânduri a fost scos din scaun odată de Ruși și odată de Turci — pentru că el era lumina cea mai puternică și strălucitoare a neamului românesc. — Toată viața sa a tradus cărți bisericești în limba moldovenească și le-a frapărit pe la biserică. El este părintele culturii românești și întemeietorul conștiinței naționale la începutul veacului trecut. El a pus piatra fundamentală a frumoasei Catedrale Mitropolitane din Iași. Cât a trăit el a fost cu drept cuvânt numit Părintele Moldovei.

A murit în surghiun la 18 Decembrie 1846 în mănăstirea Slatina din munții Sucevii — sărac și mițat de toți. Imbrăcase în ultimele zile rasa de schimnia și El fostul Mitropolit al Moldovei și în două rânduri locuitor de Domn — făcea ascultare mai marilor mănăstirii.

Ultima lui dorință a fost: „Ca să se reverse mila și îndurarea lui asupra acestei creștine Țări a Moldovei.”

Despre acest arhieru mitropolit, părinte al culturii neamului nostru și ocrotitorul tuturor săracilor și nevoieșilor a vorbit în chipul cel mai frumos și mai înălțător d. Alexandru Isăceanu, un teolog vrednic al fraților din România la șezătoarea literară a societății studențești „Junimea”. Tot la această șezătoare s'au cântat cântece românești de corul societății.

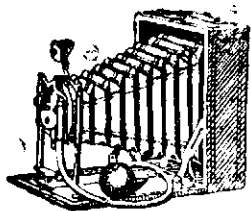
ținească dinții în gură și să respir cu greutate. De ce? nu știam nici eu. Mă uitam necutenit la mâinile ei albe și frumoase, la picioru-i mic, elegant, la rochia ei bogată de mătasă. Parfumul de mieșunele pe care-l împrăstia ajungea până la mine. Un gând mi-a fulgerat deodată prin minte: că viața ne e dată numai în scopul de a gusta minute așa de exaltate, de a strînge la pept ființe așa de frumoase — iar restul nu e decât chin, mizerie, urăciune. Pentru ce mai trăese pe lume oameni ca mine, femei ce nu sunt ca d'ânsa, cărora nu li-e dat să cunoască farmecul existenței ei numai murdăria ei?...

„În vremea asta părechea se îndepărtă. Trîntit pe burtă în iarbă, cu capul ridicat i-am urmărit din ochi până ce au dispărut. La el nu mă uitam, ci numai la ea. Deodată m'a scuturat o deznădejdie așa de adîncă, domnule, așa de grea, încât mi-am înfundat obrajii în iarbă și am început să plîng cu sughituri lungi, ca o muere, ca un copil. Lacrimile îmi ardeau obrajii, se opreau în brazdele de pe față-mi, în barba-mi plină de praf... Da, domnule, eram ca perdut. Toată viața mea

de până atunci se așterea în fața ochilor mei ca un pustiu plin de praf în care vedeam pășind un biet drumeț urit, zdrențuit și murdar. Mă gândeam că nici odată n'am știut ce e iubirea, nici măcar în tinerețea mea. Mi-am adus aminte că de mult, demult, când aveam douăzeci de ani se îndrăgostise în mine o cameristă de casă mare, tinăra, dragută, curățică. Ne dăduserăm întîlnire într-un amurg, în pădurea din Vincennes; dar în seara aceea niște prietini m'au tîrît la crăsnă și n'am fost s'o întîlnesc. De atunci nici n'am mai văzut-o, căci viața mea călătorește m'a împins mereu pe drumuri și prin cărețuși. Un biet vagabond jerpelit și bețiv — iată viața mea. Nu am știut până în seara aceea că ea ne e dată pentru altceva, că femeile pot fi așa de frumoase, așa de elegante, așa de înflăcărate. Femeile pe cari le cunosc eu sunt diforme, grosolane și miros a înădușală și a ceapă... De ce nu mi-a fost dat și mie să mă fi născut în altfel, să fi avut și eu locul printre cei de seamă, să iubesc și să fiu iubit de femei distinse, parfumate, cu mâinile palide ca luna, ce știu cuvînta așa frumos? Căci numai a-

cestea sunt femeia și iubirea — celelalte, sarmaie și necioplite, niște caricaturi... De ce am trăit până acuma, de ce aș mai trăi de acum înainte, bătrîn și zdrențuros, când știu că nimeni și nimeni nu mi-ar putea schimba vreodată viața... nimeni și nime? De ce am încă Dumnezeu pe pămînt și oameni prăjăliți ca mine, al căror drum în lume nu e decât o deșnebiare? Iată, domnule, ce-mi ziceam în clipele acelea, plîngînd cu hohote, cu obrajii ascunși, în iarbă.

„În necazul meu am spart sticla cu vin, ca pe cineva căruia în datorii nenorocirea mea și vinul vărsat împrăstia un miros acru ce se amesteca cu mirosul de sudoare de colb și de pâine uscată eșit din hainele, din trupul meu. Fără de voce mi-am pipăit obrajii brazdați, barba încăleită, m'am uitat la mâinile mele încrețite, cu unghiiile negre și m'am gândit la parfumul de mieșunele, la degetele albe ale femeii de adineaori. Și ca și cum eu aș fi fost ea și mi-ar fi căzut ochii pe propria mea persoană, m'au cuprins deodată o silă și rușine... Apoi n'am ridicat de jos, cu părerea de rău că mi-am spart sticla cu vin, căci vinul

Cumpărare ocazională de puști de vînat!
Lancaster, cu cheie 16 fl., Grener-lacăt englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling*-, *Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles-Drilling, Springer și Kierner, *revolvere*, *pistoale* se află în preț ieftin la

Pravălia de puști de vînat: **RADO**, Budapest, IV. T., Egyetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss, Görz. aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

D. Aurel Morariu a cântat din flaut. d. George Nistor a citit două anecdote și d. Traian Popovici a declamat poezii de Cerna și Vlăhuță. Lumea adunată a fost încântată de munca societății studentești „Junimea.”

Banchetul presei în onoarea d-lui Joan Richepin.

Presă din România a dat Miercuri în sala de marmoră a hotelului Boulevard din București, un banchet în onoarea ilustrului poet și academician francez, d. Jean Richepin.

Pe lângă membrii sindicatului ziaristilor, au mai participat la acest banchet d. Blondel, ministrul Franței cu dna, d. C. C. Arion, ministrul instrucțiunii publice, d. Al. Djuvara, fost ministru, d. Dr. Toma Ionescu, decanul facultății de medicină, dnii: Iacob Negruzzi, președintele Academiei Române, George Diamandi, președintele societății autorilor dramatici, N. Xenopol, Carol Lahovary directorul ziarului „La Roumanie”, C. Banu, directorul „Viitorului”, Jules Brun.

Toastul dlui Procopiu.

La șampanie, d. Ioan Procopiu, directorul ziarului „L'Indépendance Roumanie”, ia cel dintâi cuvântul și pronunță în limba franceză următorul discurs:

Scumpe și iubite maestre,

În calitatea mea de președinte al sindicatului jurnaliștilor, îmi revine marea și plăcuta onoare de a vă prezenta omagiile de admirație și simpatie ale presei române.

Sunt fericit de asemenea de a putea mi și sentimentele mele personale cu acest omagiu colectiv al presei.

Noi salutăm în dv. pe maestrul ilustru al gândirii și al limbei franceze, reprezentantul autorizat al unei civilizațiuni de mai multe ori seculară, cea mai umană și cea mai umanitară dintre toate, fiindcă este cea mai generoasă, cea care exalță sentimentul demnității omenești și urmărește emanciparea spiritului omenească nu numai

acela mi-ar fi potolit poate o leacă desnașdejdie, și am pornit-o pe străzile din Fontenay-aux-Roses, către Paris.

„Dar în mijlocul burgului m'am întâlnit cu el, cu amantul din stufig. Pășea acum singur încet și rar, cu capul aplecat pe pept și zâmbea cu mulțumire sub mustățile negre. M'am oprit și l'am cercetat cu deamănent, dela chipu-i tânăr, frumos și distins, până la eleganta ce-l încoțau... De ce nu mă făcuse Dumnezeu și pe mine ca el?... Un desgust de mine însu-mi, o mânie subită m'au cuprins; și fără să știu ce fac, fără de voia mea, domnule îți jur, m'am apropiat de străin și am început să-l insult ca un nebun. Am ridicat chiar o piatră de jos și am aruncat-o în el. Dar nu l'am lovit. Atunci s'a adunat lumea și am fost dus la post. Comisarul m'a privit cu silă și crezând că eram beat, n'a fost prea aspru cu mine. M'au închis la „violon” unde am căzut într'un somn adânc, și am dormit, domnule, până a doua zi după prânz.”

Vagabondul mai murmură ceva nedeslușit și tăcu. Luna era acum în mijlocul cerului și lumina ei cădea drept pe fața bătrână, brăzdată, amară a bietului moșneag. Din Ville-d'Avray se auzeau sunete triste de pian. Și mi-a fost de odată așa de greu pe suflet, vagile suferințe ale atâtor necunoscuți ce rătăcesc prin lume m'au apăsât așa de tare, încât m'am oprit ca să nu plâng cu capul pe umărul tovarășului meu vagabond.

Paris, Martie.

în Franța, dar peste tot locul pe unde trăiesc oamenii.

Civilizația franceză, cea mai altruistă dintre toate, poartă caracteristica unui popor de elită, a cărui inimă a bătut totdeauna pentru toate nobilele cauze ale umanității.

Exigențele politice pot varia dela o zi la alta, pentru noi însă, cei cari ne-am adăpat la izvorul științei și spiritului francez, există un lucru imuabil — dragostea inebriabilă și admirația noastră recunoscătoare pentru acest mare și nobil popor francez.

Noi salutăm în dvoastre pe romancierul și dramaturgul incomparabil, pe poetul delicat și totuși viguros al adevărului, care chiar când este hidos, este vesnic luminat de razele unei inimi generoase.

Noi salutăm în dv. pe cântărețul vagabonzilor, pe duhovnicul desmoșteniților, în inima căroră dv. ați surprins înduioșătoare mistere.

Dv. ați trasformat un cuvânt hulit într'un titlu de glorie și toți cei cari țin în mână un condei, în urma operei dv. puternice, își fac onoarea de a prenumăra și ei acea categorie de „moultres gueux” a căror dureroasă stare sufletească ne-a descris-o mai serile trecute minunata dv. elocință.

În numele Sindicatului presei, ridic paharul meu în onoarea maestrului gândirii omenești și a grațioasei sale soții, cu speranța că amintirea pe care o va păstra despre țara noastră îi va face să ne mai procure și altădată fericirea de a-i vedea și plăcerea de a asculta din nou pe subtilul și incompatibilul poet.

Răspunsul dlui Richepin.

La toastul dlui Procopiu, d. Jean Richepin răspunde printr'un admirabil discurs, din care extragem următoarele:

Profund mișcat de elogiul ce mi-se aduce, dați-mi voie să cred că el nu se adresează în primul rând mie personal, dar mai ales țării căreia aparțin și pe care o iubesc la fel după cum o iubii și dv.

Eu sunt — după cum m'a botezat un jurnal din Paris — „vagabondul conferențiar.” Primesc titlul acesta cu mulțumire, fiindcă eu nu fac decât să cuceresc țările pentru a răspândi cât mai mult dragostea străinilor pentru Franța și literatura ei.

Clasele superioare n'au niveluri deosebite. Țara dv. m'a convins că în Franța ea și aci, ele sunt egale.

Poetul face apoi elogiul societății românești și în special al publicului care a asistat la conferențele sale dela Ateneu, pentru a lua contact cu gândirea franceză care ese curată, supăzătoare și plăcută.

Revenind la tema, care îi este atât de scumpă precum însuși a spus, despre civilizația mediteranee, tema pe care a dezvoltat-o în conferința sa. În „La légende de Napoleon”, maestrul a apoteozat cultura latină, primitoare în toate, atrăgătoare peste măsură și contra căreia nu se va putea ridica nici odată nici o altă cultură poruncitoare și pedantă.

Se știe că această civilizație nu va peri. Iar dacă Franța, moștenitoarea civilizațiilor greacă și latină, pentru apărarea căreia se va lupta până la moarte, pierd pentru puțin, alte popoare latine vor fi acolo pentru a reculege, cu mâinile îndrăznețe flacăra idealului mediteraneu, care ea și poporul grec, va lăsa în istoria umanității trăsăturile neșterse ale unui trecut luminos pe pământ.

Ovațiuni și strigăte repetate de „Trăiască

Franța” acoper ultimele cuvinte ale academicienului francez.

D. Richepin, după ce mulțumește, se scoală dela masa cea mare și trece în odaia de alături, unde se găseau mulți admiratori ai ilustrului academician, și ciocnește cu toți de o potrivă, în aplauzele mulțimei entuziaste.

Cronică externă

Strategia maritimă a Turciei. Războiul italo-turc urmează cu șanse inegale. Pe când pe uscat, în Tripolis, trupele turco-arabe, țin în respect armata italiană, cu mult superioară ca număr și organizațiune, marina italiană distruge vechi vase turcești și bombardează porturi pe coastele Turciei asiatice. S'ar zice că Italia vrea să și ia pe apă revanșa pentru eșecurile de pe uscat.

Un lucru însă surprinde pe toată lumea: De ce Turcia își expune vasele sale învechite ghiulelelor cuirasatelor italiene?

La începutul războiului se afirma că primul act al Italiei va fi de a nimici flota turcă atâta cât exista.

În vederea acestei eventualități, Turcia s'a grăbit a și stringe flota în Dardanele. Acolo se află la adăpost sigur, puținele ei vase moderne, între cari și 23 torpiloare. Turcia ar putea face mari stricăciuni vaselor inimice, dar ele nu pot pleca în larg, căci fără crucișătoare, torpiloarele cele mai bune nu pot fi de mare folos. De aceea Turcia își adăpostește și torpiloarele în Dardanele.

Se pune întrebarea: de ce n'a făcut Turcia acelaș lucru și cu vasele pe care i-le-a distrus de curând Italia?

Oine crede că e la mijloc vre-o neglijență a guvernului turcesc, se înșală. Turcia a lăsat în adins aceste vase în porturile cu trafic internațional, cum sunt Hodeida și Beirut, ca să și aștepte acolo — cu un adevărat fatalism oriental — distrugerea.

Motivul acestei tactice e simplu dar ingenios. Aceste vase, staționând în rada ziselor porturi, nu puteau fi distruse fără a se face și stricăciuni însăși porturilor, unde sunt angajate mari interese internaționale. În acest chip, Turcia a făcut să se creeze o atmosferă de enervare internațională, spre a sili puterile centrale să ia atitudine împotriva Italiei.

E o tactică viclană și iscusită, care a reușit de minune până acum. Căci puterile sunt în adevăr indispușe de bombardările inutile ale vaselor italiene.

Prin această tactică, Turcia a dovedit că are o strategie maritimă bine stabilită și că nu poate fi vorba de vre-o neglijență a flotei otomane.

Biserica și naționalismul. Cetim în Gazeta Transilvaniei că d. Arsenie Vlaicu, tovarășul de credințe politice al lui Eugen Brode, trădătorul ambulant, vrea să și câștige un mandat de deputat în sinodul arhiepiscopesc din Sibiu. Că d. Arsenie Vlaicu vrea acest lucru, nu ne putem îndea ajuns indigna. Arsenie Vlaicu, ori cât de mult ar fi el director al unei școli românești — de unde încă trebuie seos fiind o primejdie pentru elevi — și ori cât de mult ar fi sprijinit de unele cercuri bisericesti, cum s'ar zice, oricât de mult ar fi de agreat al I. P. S. Sale mitropolitul din Sibiu, nu poate fi ales de niște români conștienți. Am vrea să vedem cine poate impune în biserica noastră constituțională un candidat de deputat, bine înțeles, dacă alegătorii sunt conștii de drepturile lor.

Cronică din Paris.

Bandiții — fantomă. — Viața modernă și făcătoria de rele. — Un fabricant de aur! — Greva șoferilor anarhiști. — O mare inovațiune militară.

Paris, 6 Martie.

Acești bandiți formează o ceată, admirabil organizată. Indrăzneala pe care o pun în comiterea tâlhăriilor lor e de neînchipuit. De câțeva vreme, furturile, omorurile au loc în Paris nu noaptea, ci ziua în amiază mare; tot ziua a fost rănit greu și jefuit încasatorul de bancă de care v'au fugă și timp. Bandiții au loc în fața au luat-o la fugă cu automobilul — și nici până astăzi n'au fost prinși. Mai mult decât atât: de atunci au mai săvârșit câteva spargerii însemnate, tot în automobil, în miezul metropolei. Zilele trecute, pe când treceai cu vehiculul lor cenușiu prin rue du Havre, un agent polițienesc le-a făcut observația că merg cu o înțeleasă prea mare și a voit să le intenteze proces-verbal, fără să știe bietul, cu cine avea de a face. Agentul Garnier s'a ureat deci pe scara automobilului; dar domnul care ședea înlăuntrul de un glas de mână și agentul a căzut trăznit de un glonț de revolver. Alaltăieri a avut loc înmormântarea acestei sărmăne victime a datoriei. În marea crimă, bandiții-fantomă, miserabilii bandiți-automobilști s'au introdus în locuința unui ofițer ministerial din Pontoise și au încercat să-i spargă casa de bani. Notarul i-a surprins; un duel tragic a avut loc noaptea între el și tâlhari. De o parte și de alta s'au schimbat fără folos douăzeci de gloanțe de revolver. Apoi bandiții s'au ureat liniștiți în automobilul care-i aștepta și au plecat pe aci încolo. Intreaga poliție din Franța e întru căutarea lor; până în urmă în n'a comitat să le dea ună, cu atât că n'au încetat să comită spargerii și omoruri peste omoruri. Parisul mai ales e terorizat și surescitat din cale afară. Cu ce voluptate i-ar linșa parizienii pe autorii atâtor crime îndrăznețe!

— Ar fi loc să vorbim cu acest prilej de umilitoarea ingeniozitate cu care se săvârșese de o vreme încoace faptele rele la Paris. Viața modernă cu utilajul ei bogat și complicat, cu rafinamentele ei, își imprimă pecetea până și pe acțiunile bandiților. Li vedem servindu-se de aparate perfecționate, de aut-mobiluri și chiar de bărci automobile, cu cari cutrieră noaptea apele sumbre și misterioase ale Senei. Și dacă li mai vedem trecând în aceeași zi dela o crimă la alta cu o înțeleasă de necează, dacă concepția se transformă la ei așa de repede în acțiune, să nu ne mirăm: în Paris viața e și ea repede și înfrigorată, energiile explodează, ingeniositatea e fatală din pricina promiscuității, și dacă cutezanța bandiților este surprinzătoare, apoi aceea a negustorilor, a financierilor nu e mai mică, dată fiind vijelia luptei pentru trai. Evident că aceste lucruri nu sunt o scuză, ci o constatare. Și totuși cred a cunoaște pe câțiva indivizi, cari poartă în mare parte vina tâlhăriilor comise de un cârd de vreme în Franța: scriitorii și mai ales editorii români, carenți sensaționale, ale așa ziselor romane polițienesci, cari nu sunt de fapt decât o imbecilă și vinovată apologie a bandiților „geniali”. Acum câteva săptămâni mi-a căzut din întâmplare sub ochi o astfel de carte pe care am citit-o din pură curiozitate. Ei bine, vreți să mă credeți? Una din combinațiile tristului erou al romanului, un bandit fantastic, a fost aplicată aidoma de neigașii bietului Garnier, cu prilejul unei spargerii avută loc acum cinci zile, și care a făcut mult șomot la Paris. Am găsit în actele bandiților-automobilști, cele mai multe din detaliile — foarte ingenioase și pitorești, nu pot tăgădui aceasta — citate în cartea de care vă vorbesc. Am crezut de datoria mea să comunic cazul și dlui Lépine, prefectul poliției Parisului, care mi-a mulțumit de

altfel foarte frumos. Dar cum ar putea el împiedeca nefasta influență a romanului-foileton? Imposibil. Și literatura aceasta primejdioasă se răspândește din ce în ce mai mult în pătura de jos a Francezilor. Editorii ei cei mai importanți sunt mai ales doi: Arthem Fayard și Jules Rouff, niște case foarte mari de editură. Și dacă v'aș mai spune că ambii acești exploatatori ai institutelor urite sunt evrei, nu cred că vestea aceasta să vă surprindă prea mult...

— Să fie un vizionar? un farsor? Se numește Verly și pretinde a fi descoperit mijlocul de a fi fabricat aur din fier. Mai mult: că a pus în vânzare nobilul metal, datorit propriei lui fabricațiuni. Iată cum ce a declarat el unui reporter parizian: „Mă ocup de mult cu chimia; am făcut până acum lucrări serioase, bine primite în lumea strict științifică dela noi. Așa, am perfecționat procedurile de fabricațiune ale vaniliei artificiale: am reușit să industrializez sinteza cauforului; am fabricat parfumuri și culori sintetice. Acum am găsit a fabrica aur și platină din fier. Aurul pe care-l obțin cu mă costă 500 franci kilogramul; în mine costă 2800 franci kila cel puțin... Procedura mea nu voese încă descoperită, importanța fabricațiunii mele mă înspăimântă. De aceea am luat un brevet, am depus un plie încheia la Academie de științe. În Decembrie trecut am fabricat platină din fier sub ochii ilustrului chimist englez William Ramsay, și d. Ramsay mi-a anunțat el însuși că experiența mea a isbit. După cum vedeți nu sunt un șarlatan: tot ce vă spun eu e foarte serios și absolut științific. Dealtminte, când voi convinge guvernul francez de autenticitatea spuselor mele, voi încheia cu dânsul o convențiune ca să exploatăm împreună descoperirea mea”.

Ciudat! ciudat! Să fie într'adevăr serioase afirmațiunile alchimistului modern? De ce nu? Ce nu e cu putință în ziua de azi? Omul a eucerit vâzdușii și acest lucru ar fi pârui tot caracterul alchimistilor de demult, cari în mijlocul cartetelor și eprubetelor, prin cavouri și galerii gotice, invocau daturile ca bătrîmul Faust și citeau în astre ca Nostradamus, numai în scopul de a fabrica metalul galben, acest fin al soarelui. Mai știi? Mai știi?

— Ați anunțat la timp în „Tribuna” greva șoferilor din Paris, și criminalele tentative ale greviștilor cari ascundeau bombe de dinamită în automobilele cari funcționau. În scopul de a-i intimida pe mașiniștii negreviști. Mai multe din aceste bombe au explodat, dar fără să dea naștere la vreo accident de poliția Parisului a arestat pe miserabilii atentatori. Și știți cine sunt? Mai toți fac parte dintr'o colonie de anarhiști ruși și evrei ruși, cari răsplătesc astfel țara care le-a oferit o ospitalitate așa de largă. Vestea aceasta l'a făcut pe un distins publicist francez să scrie un articol admirabil, în care cere ca străinii cari vin în Franța numai în scopul de a provoca perturbarea sociale, să fie tratați cum se cuvine, căci politetea și legendara ospitalitate franceză, că a fi deplasată față de ascumenea străni. Cu prilejul deplasării s'au semnalat prin ziarele naționale din Franța că anumite străzi sumbre și vechi din preajma lui Hotel de Ville, cari sunt locuite numai de evrei veniți de prin toate colțurile lumii, prezintă unul din cele mai mari pericole pentru Parisul nostru. Într'adevăr, plimbându-vă cândva prin acele ulicioare murdare și infecte, veți întâlni la fiecare pas siluete de evrei zdrențuroși, soioși, la cari veți remarcă mai ales ochii lor bolnavi de conjunctivită, acest rău așa de contagios. Faptul acesta constituie o seamă de chesțiune spune cu multă dreptate că ar fi stupid să practicăm ospitalitatea în detrimentul cel mai grav al locuitorilor Parisului... Treceți prin străzile din preajma lui Hotel de Ville: vă va întim-

pina o atmosferă greoaie, opacă, rău mirositoare, iar aspectul mahalalei amintește cu multă precizie căile Dudești și Văcărești din capitala României.

— Ieri, d. Millerand, ministrul de război a depus la Cameră proiectul de lege asupra aeronauticii militare, proiect cuprinzând organizarea unui corp nou, special, cu totul dependent de infanterie, cavalerie sau geniu. Aviațiunea devine așa dar pentru întâia oară în lume o armă absolută pentru întăia oară în lume o armă absolută nu vor depinde de micii trupe de aeronautică și organizația lor va îmbrățișa un dublu personal: administrativ și combativ. Proiectul dlui Millerand este complet până în cele mai mici amănunte și a fost primit de deputați cu un entuziasm de nedescris. Fără îndoială că inovațiunea aceasta va forma o dată mare, o dată cu urmări incalculabile în istoria militară a omenirii.

C. R. B.

Scrisori din București.

Muzica națională. — Un premiu al lui G. Enescu. — Cultura estetică în școli. — Ancheta literară și Macedonski.

București, 23 Februarie.

În ce privește folclorul nostru, nu ne putem plânge că nu s'a adunat destul material, ca poezii lirice, doine, descântece, vrăji, basme și alte producțiuni ale geniului poporului nostru. Ceea ce lipsește, este o sistemizare a acestora, o admare într'o mare colecție, care să stea la îndemâna tuturor celor ce se interesează de ele. Avem atâtea colecții de doine și basme, unele mai bine, altele mai rău aranjate. Dar în fine le avem.

Nu tot așa stăm în ce privește muzica noastră populară. Colecțiunile de melodii populare sunt foarte puține și de cele mai multe ori foarte defectuase. Astfel încât cel ce ar voi să studieze muzica noastră națională nu o poate face aceasta după colecțiile pe cari le avem. Trebuie să mergă s'o audă acolo, unde ea se cultivă, unde mângâie sufletele obidite, în ea se noastă, resfiră prin văi, și pe sub poale de pădure. La dreptul vorbind pentru o colecție de melodii se cere mai multă pricepere și muncă decât la una de material de literatură populară. Și eu toate acestea, socotim că a venit timpul să ne gândim la frumoasa noastră muzică populară, la melodiile în cari se tânguiește sau își exprimă sufletul nostru nădejdea. Dacă în trecut n'am avut o clemă capabilă să întreprindă o astfel de muncă, astăzi, grație muncii neobosite depuse de unii profesori cu frăgere de inimă, ce avem. N'ar lipsi nici încurajarea din partea celor ce o pot da. Un început în acest sens a făcut maestrul Kiriac, angajând o seamă de elevi ai săi să colecționeze melodii populare din diferitele părți ale țării.

Un îmbucurător fapt se mai anunță acum. Marele nostru artist d. G. Enescu a luat inițiativa înființării unui premiu național de compoziție. Acest premiu se va da acelor tineri, cari vor dovedi prin munca și talentul lor că pot produce ceva de seamă pe terenul muzicii naționale. Tineri de acestia sunt astăzi destui. Le trebuie numai îndrumarea cea bună și încurajarea materială. Și, odată având acestea nu ne vom mai putea plânge, așa cum, cu drept cuvânt, ne plângem azi că, pe terenul muzicii naționale, nu avem decât începuturi de compoziție.

Publicul românesc, așa de iubitor de muzică, aleargă la trupele de operă, unde ascultă bucățile compozitorilor străini, bucăți muzicale, în care nu poate fi vorba de vibrații ale sufletului nostru. E aceeași situație, în fața acestor reprezentațiuni, ca și când ai asista la un discurs, la o pre-

Ludovic Faimann
croitor englezesc.

Recomandă atelierul său renumit în croiala hainelor, pardesiilor și paltoanelor. — Bogat asortiment în stoffe streine și indigene.
Serviciu prompt. — Prețuri ieftine!

Croitorie englezească
Lugoj, edificiul-Bazar,

dică rostită într-o limba pe care n-o cunoaște. Te fură pentru o clipă modularile vocii, gesturile și privirea celui ce vorbește. Dar de aici până la pătrunderea de adevărul rostit de orator mai este așa de mult. O operă cu subiect românesc cu muzică inspirată din motivele noastre naționale. Ar putea fi ceva mai înălțător din punct de vedere artistic? Ar putea rivaliza o astfel de operă cu ori care alta din lume, atât ca originalitate, cât și ca fineță. Și nu am mai vedea un public curios, răsplătiind cu atâtea aplauze toți „Hasariii”, „Susanele” și toate „Dragostile de țigan” — ale căror arii au devenit populare nu numai la București, ci și în orașele de provincie.

Să nădăjduim că premiul înființat de maestrul G. Enescu pentru compoziții muzicale naționale va fi urmat de altele, înființate de alții din aceleași nobile porniri. Și să nădăjduim că ele vor servi ca indemn tinerilor compozitori spre a-și încerca puterile în opere mai mari.

Firește, pentru a putea ajunge la rezultate frumoase, trebuie făcută educația tinerelor generații în așa fel, încât dela vârsta mai fragedă să îndrăgească ce este frumos și ce este al nostru frumos. Asupra acestui punct au fost discuții interesante. S'a dovedit cu acea ocazie că, dacă pe terenul artistic nu au făcut progresele, la care ne-am fi așteptat, cauza este și-a educației din școale. Prea s'a neglijat partea estetică, îngrădindu-se în mîntea elevilor numai cunoștințe reci, care, dacă îmbogățeau mîntea, nu totdeauna nobilitau și sufletul. Pentru combaterea acestui rău s'a înființat societatea condusă de d. Ovid Densușianu pentru cultura estetică în școale. Societatea funcționează de un an și mai bine. Se țin conferințe, se dau exemple din viața altor neamuri, se arată scăderile noastre, provenite adeseori din vina proprie și se indică remedii. Societatea a reușit să determine un curent pentru ideea educației estetice în școale. Astăzi majoritatea profesorilor recunoaște greșelile trecutului și luptă pentru îndreptarea răului. Ceea ce constituie o scădere în mersul activității societății acesteia este faptul că nu se insistă mai mult asupra frumosului ce se găsește în operele noastre naționale de tot felul.

Dar, dacă se face totuși ceva la București, în ce privește cultura estetică în școale, în provincie nu ne prea putem mândri. Pilda profesorilor din Iași ar trebui urmată cu stăruință și a celor din Sibiu, les când ne gândim la faptul că multe școli din aceste orașe au o bibliotecă a lor.

Asistăm la o adorabilă anchetă literară. Toți, cari din păcate au scris câteva rînduri într-o limbă cum a dat Dumnezeu, vin și se pronunță. Se pronunță cu o gravitate demnă de admirat. Mai recent, și-a spus cuvântul d. A. Macedonski, marele nedreptățit, marele poet, marele critic, marele artist, marele admirator al propriului său stil. Maestrul vorbește de curentele literare, le caracterizează și face profecții. E firesc să se pronunțe în fațoarea decadentilor, cari vor birui, după părerea dsale. De o literatură națională nici vorbă nu poate să fie. Această literatură este scrisă în limba lui Papură-Vodă.

O, morții aștia, când vorbese îți inspiră un sentiment de ciudată veselie. Cum nu știu ei să-și respecte liniștea, pe care alții de mult nu le-o mai tulbură cu nici un cuvânt!...

Correspondent.

x Gustav Tátray — Oradea-mare, str. Rákoczy, prăvălia pentru elită, unde se pot cumpăra lucruri de mână, pentru dame precum și necesarii, cu prețuri foarte ieftine. Telefon 783.

Mașinile de război la cei vechi.

Arbaleta sau areul cu vârtelj o cunoșteau Romanii, atât ca armă ușoară purtată și mînuită de un om cât și ca armă de asediu. Din veacul al V-lea până într'al X-lea nu se prea pomeneste acest arc perfecționat. Mai încoace însă este armă obișnuită.

Sinodul al II-lea dela Latran (1639) a oprit întrebuințarea ei, dar fără izbândă. Sinodul dădea voie să se întrebuințeze numai împotriva dușmanilor necreștini. Ana Comnena, în istoria tatălui său, împăratul Alexie I-lea al Constantinopolului (veacul al XII-lea) ne descrie arbaleta cu arc de lemn întrebuințată pe vremea sa.

Dintru'nțain arbaleta avea arc de lemn mic și era mai slabă decît areul drept și lung. Dar pe la începutul veacului al XIV-lea, această armă ajunsese cu totul deosebită de cea de pe vremea cruciatelor. Avea arc puternic de oțel, pe care îl trăgeau cu vîrtelj. Pe vremea cruciatelor, areul de lemn îl trăgeau cu mîna.

Arbaleta ajunsese astfel armă cu care puteai nimeri ținta, căci săgeata ședea într-o răgiitură. Puteai ochi cu ea prin cele mai înguste frestrue din ziduri, lucru peste putință cu arcele mari.

În Anglia arbaleta n'a fost niciodată prea întrebuințată, ba chiar din când în când regulamentele opreau întrebuințarea ei.

Englezii țineau la areul drept, care le dăduse biruințele dela Grécy, Poitiers și Azincourt. O întrebuințau însă la vînătoare. Artiștii lucrau arbalete foarte cu meșteșug împodobite. În veacul al XIV-lea, arma aceasta ajunsese atât de costisitoare și de însemnată în Spania, în cât soldații arbaleterii aveau rang de cavaleri și li-se dădea locul de cinste în fruntea regimentelor.

În muzee se află mii de arbalete, în cea mai bună stare; dar aproape de loc arce de lemn drept. Ralph Galway a tras cu arbalete cu vârtelj, întrebuințând săgeți, grele de 2 unțe și cu vîrf de fier și a bătut până la 350-360 de yarzi (un yard = 90 cm.). Deci întrece cu mult arcele drepte. Ca să tragi de 7 polinci coarda unei arbalete de oțel trebuie o greutate de 1100 de libre, pe când pentru cel mai tare arc drept de lemn, numai 70-80.

Pe la mijlocul veacului al XV-lea, muschetele au început a lua locul arbaletelor. Cătră sfîrșitul întăiului sfert din veacul al XVI-lea, aproape nu se mai întrebuințau arbalete în războaie. Pentru vînătoare de cerbi s'a întrebuințat până la sfîrșitul sfertului I-lea din veacul al XVII-lea.

În 1621 s'a făcut cercetare în privința morții unui păzitor de pădure, ucis de săgeata plecată din arbaleta mitropolitului dela Canterbury, care trăsesse asupra unui cerb.

În Svitiera o întrebuințau la vînat până în 1715.

Vînătorii chinezi au și acum arbalete cu repetiție, dar cu arc de lemn, deci slabe.

Ralph trece apoi la mașinile mari de război cari slujeau din vechimea cea mai depărtată la apărarea și la batera cetăților. În Biblie spune că regele Ozias avea pe zidurile Ierusalimului mașini cari aruncau săgeți și pietre grele.

Pe monumentele asiriene se văd mașini cari aruncau pietre.

Filip, regele Macedoniei și Alexandru cel Mare aveau mașini de acestea perfecționate. În timpul când Arhimede apăra Siracuza de Romani (214-212 în. de Hr.) născoci mașini cari aruncau pietre așa de mari și cu atîta înțecală încât zdrobea oameni, cai și chiar și vase. Romanii au fost nevoiți să se retragă și să păzească de departe ceatea, pe care au luat-o prin înșelăciune. Iosephus ne spune că la impresurarea Iotapatei, Vespasian a pus în jurul cetății o sută de ma-

șini, cari zi și noapte aruncau pietre grele de un talant (26 kgr. 67 în. de Hr.). La impresurarea Ierusalimului tot Iosephus spune că mașinile aruncau pietre de acestea la depărtare de două stadii și jumătate (404 yarzi). În scrierile lui Heron Philon, Athenou, Colonna, Vitruviu, Ammianus, Diodor, Procopiu, Polibiu, Plutare, Cezar găsim toate lămuririle asupra acestor mașini în antichitate; iar la Froissart, Camden și Holinshed, pentru vremurile mai nouă. Spre sfîrșitul veacului al XIV-lea tunul ia locul acestor mașini.

Sub Mohamet al II-lea, la impresurarea Rodosului, în 1480, Turcii au pus în baterie 16 tunuri mari. Dar orașul se apăra cu izbândă întrebuințând o mașină care arunca pietre așa de uriașe în cât dușmanul nu putu isprăvi mare lucru. La impresurarea Mexicului, Cortez, isprăvind munițiile tunului, a construit o mașină de bătut zidurile cu pietre, dar cea dintâi bombă căzu peste mașină și o sfărîmă. Cea din urmă întrebuințare de mașini de acestea a fost în 1779-1782 la impresurarea Gibraltarului.

Erau trei feluri de mașini: catapulta, balista și trebușetul. La catapulta și balista puterea aruncătoare era un odgon din funii de cânepă răsucite sau de piele sau de păr de cal, deasemenea răsucite. La nevoie întrebuințau părul femeilor, cum au făcut Cartaginezii.

Catapulta avea un braț care arunca pietre cu un fel de praștie cu băț. Balista era ca o arbaleta mare. Ea avea două brațe legate printr-o coardă. Aceasta arunca săgeți mari și grele. Mai era o mașină, căreia Francezii îi ziceau trébuchet. Era un drug înalt, pe care îl ținea drept în sus o greutate foarte mare. Oamenii pleceau drugul îndărătul mașinei până la pămînt, unde un cârlig puternic îl oprea. Puneau într-o scobitură o piatră și slobozeau drugul din cârlig. Greutatea îl ridica foarte repede și el scârlea piatra cu o mîna de uriaș. Arabii cunoșteau această mașină. În Europa se întâlnește din veacul al XII-lea. Avînd o greutate de cumpeneală de 18-20.000 de libre, trebușetele aruncau bolovani de 300-400 de libre, cari dărîmău zidurile și turnurile.

Aruncau cu dănsul și leșuri de oameni sau de animale în cetăți ca să ducă boala.

Balista slujea ca artilerie ușoară, căci o purtau pe roate. În 1249 Ludovic cel sfînt luînd Damietta a găsit acolo 24 de trebușete, așa de uriașe, încît cu lemnul din ele a făcut bulamacii de și-a înemjurat lagărul.

Odgonul unei catapulte, gros de un picior și lung de 11-14, cerea o multime de funii sau de piele.

Aceste amănunte, pe cari le luăm din „Revue scientifique” arată că ar fi foarte interesant cercetările asupra armelor de acest fel întrebuințate la Romani. Ne-am putea da seamă astfel într-un cât s'au ținut ei în curent cu descoperirile tehnice ale timpului. În privința tunurilor știm că le-am avut destul de timpuriu. Despre ori ce știm deasemenea că pe lângă areul drept întrebuințat de țărani, era și areul încurbat oriental. Ar fi de dorit să știm dacă se fabrica în țeară și dacă aveau meșteri, cari să-i cunoască secretele de fabricare.

În privința cunoașterii mașinilor noastre vechi de război stăm așa de rău, încît am putea zice că nici numele lor românesc nu-l cunoaștem.

x Seminarul juridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățămîntului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binelul lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

INFORMAȚII.

A R A D, 9 Martie n. 1912

Retragerea dlui A. Bârseanu dela „Luceafărul”. Se știe că d. A. Bârseanu figura până mai zilele trecute printre colaboratorii revistei „Luceafărul”. Se știe și aceea că d. A. Bârseanu, după ce a prezidat juriul în incidentul Goga-Vaida, în mod foarte firesc, s'a retras dintre colaboratorii „Luceafărului”. Cineva se indignază acum mult prin desiratele coloane ale Gazetoi, pentru această retragere și înjură cum îi vine la scootală pe toată lumea: pe Goga, pe Tăslăuanu, Duma, Bocu, Schiopul. Nu înțelegem pentru ce atâta tulburare. Lucruri de astea se întâmplă. Și la urma urmelor eu ce e vinovată revista „Luceafărul”, eu ce ne-am făcut noi vinovați, când d. A. Bârseanu se vede silit să părăsească o revistă care l-a găzduit când și când? Am vrea să știm. Cât privește faptul în sine, retragerea dlui Bârseanu dela „Luceafărul”, nu însemnează o pierdere mare nici pentru d. Bârseanu, dar nici pentru „Luceafărul”. D. Bârseanu are doar atâtea debușeuri unde să și plaseze roadele activității sale literare: Transilvania, Coșanzeana, Gazeta Transilvaniei, etc., iar „Luceafărul” nu pierde decât un colaborator din ceilalți mulți și buni pe cari îi are.

— Contramandarea... Camereii. Cei în „Românul”:

„Ministrul-președinte propune deci, că din cauza schimbării ce va obveni în guvernare, camera să fie contramandată pentru un timp scurt...”

...Probabil ca autorul notiței de sus să aibă vreme să învețe înțelesul cuvântului *contramandare*.

— Edison despre aviație. Sunt interesante mărturisirile inventatorului Edison referitoare la aviație, ce le-a făcut unui inginer:

„Nu cred în dirigibile — a răspuns Edison — precum nu cred nici în aeroplane. Dela aeroplanul model Wright, această știință a înaintat foarte puțin. Motoarele nu-s sigure și astfel nu pot avea nici o practicitate. Să nu crezi, că aeroplanelor vor înlocui vapoarele și trenurile. Dar de altfel pe mine chestia aceasta nu mă prea interesează. Sunt om de afaceri, om real, care caută partea practică a invenției și o lucrează numai în cazul când îi este asigurată și partea materială. Altă cauză, mai este și lucrul meu cel mult care am mi da timpul necesar să mă gândesc și la alte lucruri.

Totuși (în să-mi exprim mirarea asupra faptului, că aviatorii nu au încercat să introducă aripe condensate cu gazuri ceace ar hotări stabilitatea.

— Proclamarea Regatului Serbiei. Zilele trecute s'au împlinit 30 ani dela proclamarea regatului.

Deși, dela întronarea dinastiei Karageorgievici, ziua aceasta a fost ștearsă din rândurile serbărilor naționale, un mare număr de ziare publică articole elogioase pentru fosta dinastic Obrenovici — care a întemiat regalitatea — și dau ca ilustrațiuni, portretele regilor Milan și Alexandru și pe acel al reginei Natalia.

Cu prilejul acesta Academia de științe din Belgrad a ținut o ședință solemnă în fața regelui Petru și a membrilor guvernului.

— Spion deținut. Din Innsbruck se comunică, că la granița spre Italia a fost deținut un funcționar de finanțe italian, tocmai în momentul când voia să treacă în Italia. Deținutul era supravegheat mai de mult de poliție, care îl bănuise cu spionaj. Făcându-i-se percheziție la domiciliu au aflat mai multe documente compromițătoare, între cari multe schițe de pe întărirurile din Tirrol, dela graniță.

— Un episcop atacat de revoluționari chinezi. Agenția Reuter află că episcopul englez din nordul Chinei Mr. Scot care făcea o călătorie în eparhie însoțit de 2 misionari englezi dnii Day și Hughes a fost arestat de răsvrățiți.

Răsvrățiții au confiscat trăsura și caii episcopului și au ucis pe d. Day, Episcopul Scot și misionarul Hughes sunt bine.

— Regele leneșilor. Lenea constituie punctul cel mai interesant din viața multor oameni. Așa sunt unii cărora nu le place de loc lucrul, nici cu brațele și nici cu mintea, cari sunt leneși atât trupește cât și sufletește. Acest fel de oameni sunt mai bucurosi să doarmă flămânzi, decât să lucre sântui, și lucrul pentru ei e o povară grea de purtat de care ei se feresc din cât pot.

Oamenii de felul acesta au toate țările din lume și se înțelege că și în America, unde The time is money, încă se găsește pe ici pe colo oameni leneși. Louis Smith din Denver, Colo, ar putea fi proclamat regele leneșilor americani.

Smith cântărește 275 pfunți și e tare ca un adevărat animal. E căsătorit și are și copii, dar eu toate acestea e atât de leneș — că face din zi noapte și tot nu se satură de somn și de odihnă.

Soția lui muncește ca să întrețină familia, dar leneșul de Smith n'are habar de nimic, ei o duce de azi pe mâne cum poate cu lenca lui.

Mai zilele trecute o rudenie a lui Smith, i-a aflat acestuia lucru plătit cu 5 dollari și 50 pe zi.

Smith însă căruia cum am spus nu-i place lucrul, i-a dat lucrul la un altul, cu condiținea că acesta să îi dea din cei 5.50 și lui o parte și anume 1.50 în fiecare zi. Omul a primit oferta și

Smith cântărește 275 pfunți și e tare ca un de 1.50 pe zi.

Pentru lucrul acesta Smith a fost arestat.

— Copil păpușe. Familia Knox din New Orleans, Louisiana, are un copil în etatea de 2 ani și 5 luni, care se poate asemăna cu o păpușe, căci și acum abia cântărește vre-o 11 pfunți, și e așa de mititel că poartă ghețe așa de micute cum se obișnuiește la păpuși.

Mama lui e nuieră de statură mică, și William Knox copilul păpușe abia îi ajunge până la genunchi.

Copilul s'a născut la opt luni, având atunci greutate de un pfunț și jumătate și înălțime de 12 inches. Prima lui baie s'a făcut într'un pahar mai mărișor de apă, iar nutremântul era de câteva picături de lapte pe zi, și mama lui tot îi purta grija că se va îneca.

De altfel copilul are o minte ageră, și deja când a împlinit un an, a început să vorbească.

— Record aviativ. Din Johannisthal se telegrafiază: Ieri Vineri, aviatorul Hoffmann a ajuns un nou record în aviație, făcând o ascensiune cu 4 pasageri de 32 minute. La aterizare publicul i-a făcut norocosului, aviator ovații furtivoase pentru recordul mondial obținut. Seara a avut loc un strălucit banchet, la care au luat parte autoritățile civile și militare.

— Vizitele moștenitorului tronului bulgar. Din Sofia se comunică că principe Boris, va vizita în cursul primăverii pe toți moștenitorii de tron, cari a luat parte la serbările ținute cu pri-

lejul împlinirii vârstei de major. Astfel va călători la Atena, Belgrad, București, Cetinje, Viena și Berlin.

— Grevă generală a elevilor. Din Zagreb se telegrafiază:

Ieri dimineață elevii tuturor școalelor secundare și a celor două clase din urmă a școalelor primare au parcurs în demonstrații stradele principale ale capitalei, huiduind pe ban, Khuen-Hedervary și pe șeful secției ministerului de instrucție. Numărul demonstrațiilor a fost aproape de 2000. Poliția a îngăduit parcursul, neprovocând nici o tulburare.

Față de aceste greve școlare guvernul țării a luat hotărâre, că timpul de o lună folosit pentru grevă, să se compenseze cu o lună din vacanțe. Astfel anul școlar se va încheia de data asta cu o lună mai târziu.

— Mare incendiu în Moscova. Din Moscova se telegrafiază: Ieri noapte a izbucnit un puternic incendiu în monumentală prăvălie Gollofiewski, care a nimicuit până în zorii zilei întreaga clădire. Pompierilor le-a reușit numai localizarea incendiului, care în urma vântului, amenința întreg cartierul. Paguba se ureă la un milion de ruble. Victime omenești n'au fost.

— Descoperirea polului sudic. Telegramme anunță ajungerea la polul sudic a exploratorului norvegian Boald Amundsen. Vestea a fost trimisă mai întâi mui ziar din Cristiania, care a dat-o în urmă și marilor ziare engleze și franceze. În capitala Norvegiei știrea a produs o mare însufletire, care a ținut până noaptea târziu. Chiar și regele a cerut informații despre această descoperire, iar când seara a sosit fratele exploratorului, care asemenea primise telegrama lui Boald, regele l-a primit în audiență. Spre sărbătorirea curajosului descoperitor, orașul i-a pavozat străzile arborând drapele.

Despre descoperirea aceasta au sosit următoarele telegrame:

Cristiania. — Ziarele *Altenposten* și *Tydeus Tegn* au primit o telegramă datată la Hobart (*Tazmania*) la 7 Martie, care anunță: *Roald Amundsen a ajuns polul sudic la 14--17 Decembrie 1911. Toți sunt bine.*

Știrea este primită cu încredere deși se așteaptă amănuntele.

Londra. — Știrile despre descoperirea polului sudic a produs o mare agitație. Telegrammele sunt contradictorii. Unele verbese despre căpitanul Scott iar altele despre Amundsen. Nu se știe încă nimic pozitiv, opiniile sunt împărțite.

Exploratorul cunoscut, Shackleton fiind întrebat de un gazetar referitor la știrile aceste, a declarat: Sunt de credință că Amundsen a ajuns la polul sudic. Dar nu este eselus să fi ajuns și Scott. În ambele cazuri este gloria comună a Angliei și Norvegiei!

Cristiania. — Ultima telegramă a lui Amundsen împrăștiie orice bănuieți. Exploratorul anunță descoperirea polului din partea sa.

Camera deputaților a trimis următoarea telegramă lui Amundsen:

Camera a luat cu bucurie și mândrie la cunoștință descoperirea Dvoastră. Vă exprimă cu acest prilej salutul ei cel mai cordial.

EUGEN JUNCAN

văpsește, curăță chemic și spală haine cu aburi. — Prețuri ieftine! Lucrări excelente!

A R A D, JÓZSEF FÓHERCEG-ÚT Nr. 9.

x La expoziția internațională de construcții de fier și mașini din Budapesta a făcut mare senzație în toate cercurile de specialitate, motorul de olei brut „Robur”, expus de fabrica de motoare Landler Ödön Budapesta, VI. Lovag u. 2. Acționarea regulată și simplitatea fără păreche a acestui motor a atras atențiunea tuturor vizitatorilor și astfel cu drept cuvânt putem afirma, că dintre toate motoarele cu olei acesta e cel mai preferabil.

La această expoziție a fost distins cu medalia din partea statului, ceea ce întărește afirmația noastră despre calitățile nediscutabile ale motorului.

x *Adolf Nadler*, fabrică de oroloage pentru turnuri, *Budapesta VIII. str. Prater 2.* O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați liferează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea măsurilor necesare pe cheltuiala proprie. Ia garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri și catalog trimite gratuit celor ce se refer la acest anunț din ziarul nostru.

x *Domnului Iosif Laufer*, inginer Budapesta. Recunoaștem cu plăcere, că garnitura d-voastră fabricată pentru uzina noastră de nisip din Badacsonyi, de transportare și așezarea nisipului, ne mulțamește pe deplin.

Garnitura funcționează dela începerea lucrului cu deplină putere, și transportă 100 vagoane zilnic dela uzină până la gară.

Construcția și manipularea este simplă ușoară și cu toată puterea de lucru mașinaria este astfel constituită, ca să întrebuinteze numai 2,6 putere de cai și munca a trei oameni.

Garnitura este foarte practică așa că ne permitem să o recomandăm tuturor. Budapesta, 12 Martie 1910. Cu deosebită stimă Mina de bazalt de Badacsonyi soc. pe acții *Dr. Tószeghy m. p.*

x Numai sămânțe de a lui *Mauthner* târguiesc economii și grădinarilor, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

ECONOMIE.

„*Albina*”. Propunerea direcțiunii privitoare la împărțirea profitului net de K 500,646.81, pe care l-a realizat banca „*Albina*” din Sibiu, este următoarea:

Dividendă și supradividendă cor. 300,000.21% tantiemă statutară membrilor direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor institutului cor. 73,635.74. Remunerațiune funcționarilor fără drept la tantiemă și servitorilor cor.

5,000 Pentru scopuri culturale și de binefacere cor. 26,000. Fondului general de rezervă cor. 60,000. Fondului de pensii al funcționarilor cor. 10,000. Fondului special de rezervă, restul de cor. 26,011.07.

Primită această propunere, dividendă anului 1911 va fi de cor. 20 de acție și se va putea ridica imediat după adunarea generală. Fondul general de rezervă va fi de 830,000. Fondul special de rezervă de 121,588.36 și fondul de pensii al funcționarilor de cor. 768,250.90.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribuna din Arad se află de vânzare 10 fascicole din compozițiunile lui „*Ciprian Porumbescu*”.

Fasc. I-a 8 coruri bărbătești: „Deviza” (Pe-al nostru steag...), „La un nor”, „In pădure”, „Dup’ un veac de suferință”, „O, zi frumoasă, ai sosit!”, „Marșul călărășilor”, „Ieri, o floare radioasă”, „Sunt Arboros”, „Sosirea primăverii”, á 2 cor.

Fasc. II-a 6 coruri bărbătești: „Lacrima”, „Patria română”, „Luna Mai”, „Noapte consolatoare”, „Cântec sicilian”, „Romanță” (Luna suride...) á 1.50 cor.

Fasc. III-a 7 coruri bărbătești: „Imn” (Pe cerul Bucovinei), „Cântec vânătoresc”, „Serenadă” (Zefiru ’n melodie), „Salutare”, „Numele tău”, „Românul”, „Imn festiv” á 1.50 cor.

Fasc. VI-a 4 coruri mixte: „Oda ostașilor români”, „Frunză verde foi de albă”, „Cântecul Margaretei”, „Serenadă” (Dormi ușor), á 1.20 coroane.

Fasc. V-a „La malurile Prutului, vals pentru cor bărb. cu acompaniament de pian á 1.50 cor.

Fasc. VI-a 3 coruri mixte: „Frunză verde murgărit” (cu sopran solo și acompaniament de pian), „Cât îi țara românească” cu acomp. de pian; „Noapte de primăvară” (mezzo-sopran, tenor și bas cu acompaniament de pian și vioară) á 1.50.

Fasc. VII-a „Bătrânească”, horă pentru pian 50 bani.

Fasc. VIII-a „Hora detrunchiaților”, pentru pian, 50 bani.

Fasc. IX-a „Peneș Curcanul”, horă pentru pian, á 1 cor.

Fasc. X-a „Potpourri de cântece naționale” pentru pian, á 2 cor.

„Insemnările unui trecător”

crâmpiele din sbuciumările dela noi
de Octavian Goga.

Prețul 3 Cor. în România Lei 3.50 plus 30 fil. porto, recomandat 60 fil.

Din
celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut
„RĂSBOIU ȘI PACE”
volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găsesc de vânzare la „Librăria Tribuna”.

Volumul III va apărea în curînd.

Redactor responsabil: *Iulia Giargiu*.
„Tribuna” institut tipografic, *Nichin și cons.*

Proprietarii
de mașini de treerat
cruță bani, timp și lucru
cu folosirea coșului
brevetat „STERN”

O comisie de specialitate a constatat, că o cantitate de paie de 500 de bugle treerate cu coșurile de până cum, a dat încă 680 kgr. de grâu la a doua împlădire cu coșul »STERN«.

Cere prospect franco și gratuit dela
Bárdos és Brachfeld,
Budapest, VI., Gyár-utca 5.

Leon Tolstoi.

234

RĂSBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

— Atacați puntea! strigă nebunul slobozind arma.

Pierre se repezi la dânsul dar în clipa când puse mâna pe pistol se auzi o detunătură în mijlocul unui nor de fum.

Ofițerul păli și făcu iute un pas înapoi.

Pierre uitând că dorea să nu afle nimeni că știe franțuzește, svârli la pământ pistolul pe care-l smulses nebunului și dete fuga la ofițer, strigându-i:

— Nu sunteți rănit?

— Nu cred, răspuse francezul pipăindu-se; dar mult nu a lipsit, adăugă el arătând zidul de pe perete. Cine e acest om?

— Ah! sunt disperat de cele întâmplate, zise Pierre uitând cu desăvârșire rolul său. E un biet nebun, care nu știe ce face.

Ofițerul se apropie de Makar și-l înfășcă de guler. Nebunul, cu buzele moi, se răsima că adormit de zid.

— Tălharule, ai să mă-o plătești, zise ofițerul retrăgându-și mâna: noi suntem mărinosi după victorie, dar nu iertăm trădătorilor, adăugă el cu un gest fermos și energie și cu o expresiune solemnă.

Pierre urma să-l imploră pe francez de a nu-l depsi pe nebunul bețiv.

Ofițerul ascultă fără să-și modifice expresia feței, dar deodată se împlânzi la chip și întinse mâna lui Pierre:

— Îți datorese viața: ești fără indoială francez!

— Sunt rus, răspuse cu vioiciune Pierre.

— Ei, ei, ei, să spui aceasta altora, nu mie; sunt fericit de a întâlni un compatriot. Ei bine, ce să facem cu omul acesta?

Pierre explică pentru a doua oară cine era Makar și povesti că înainte de ivirea francezilor, pusese mâna pe un pistol încărcat pe care nu îl putuseră smulge din mâni. El cer ucu stăruință impunitatea smintitului.

— Îți datorese viața! Ești francez și mi ceri grația acestui om; țî-o acord.

El luă brațul lui Pierre și intră cu el în apartament. Soldații veniți în fugă la sgomotul descărăcături întrebă ce se întâmplase, dar ofițerul le spusese cu severitate:

— Plecați: când oi avea nevoie de voi, am să vă chem.

Vistovoiul care în ast timp inspectase bucătăria, se apropie de ofițer și îi spuse:

— Domnule căpitan, am descoperit în bucătărie supă și o friptură de vițel. Să vă servesc?

— Se înțelege; adă și vin.

Ofițerul francez era așa de politicos, amabil și recunoscător pentru actul generos al lui Pierre, încât acesta nu avu curajul de a refuza să stea câtva cu el în salonul unde intraseră.

Dacă acest om ar fi fost cât de puțin capabil să pătrundă sentimentele altuia, Pierre l-ar fi părăsit numai decât, dar impenetrabilitatea francezului pentru tot ce era străin de dânsul, îl dezarmă pe Bezukow.

— Ori ce ai fi, francez sau vre-un prinț rus incognito, îți datorese viața și îți ofer prietenia mea, zise ofițerul privind fineta rufelor cam murdare ale lui Pierre precum și inelul pe care îl purta în deget. Un francez nu uită nici odată nici un ultragiu nici o binefa-

cere. Îți ofer prietenia mea. Nuți pot spune mai mult.

Era în vocea, în expresia chipului și în gestul ofițerului atâtă bonomie și nobletă, în sensul francez al cuvântului încât Pierre răspuse la zâmbetul său prințim alt zâmbet inconștient și strinse mâna care i-se întindea.

— Căpitanul Rambal, din al 13-lea regiment de „vol-tigeurs”, cavalier al Lebiunei de onoare pentru aface-rea din 7 Septembrie, spuse ofițerul cu un zâmbet de mulțămire care-i răsucea fin buzele, pe sub mustață.

„Vrei d-ta să fii așa de amabil și să mi spui cu cine am onoare să conversez așa de plăcut, în loc să mă aflu la ambulanta cu un glonț în trup?”

Pierre răspuse că nuși putea spune numele și foarte roșu la chip începu să explice motivele cari îl împiedeau s-o facă, tot căutând în minte ce nume își putea da.

Căpitanul Rambal îl intrerupse.

— Te rog, te rog, domnule, înțeleg...: Ești ofițer... poate că aparții statului major... și ai făcut datoria împotriva noastră... Asta nu mă privește. Îți datorese viața; aceasta îmi ajunge și sunt al d-tale... Ești nobil?

Pierre înclină capul.

— Spune-mi atunci pronumele d-tale; e tot ce ți cer.

— Pierre.

— Foarte bine; asta e tot ce mi trebuie.

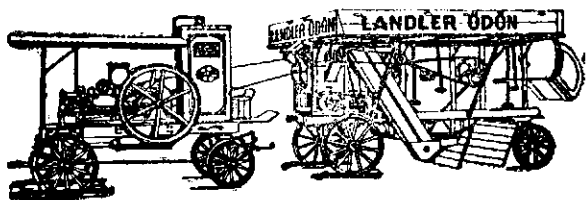
Când ordonanța servi friptura de vițel și omleta, ceaiul, vodka și vinul, Rambal îl invită pe Pierre să împartă cina cu dânsul, apoi ca un om robust și sănătos ce era, începu să mănânce iute și cu poftă, mestecând repede cu dinții săi solizi, și își lingea într-una buzele, zicând: „Perfect, excelent!” Chipul îi se făcu roșu și asudat.

(Va urma.)

Patentatură originală din Svedia.

„ROBUR” motor cu olei natural

in urma multiplelor calități este
cel mai bun dintre toate mo-
toarele de acest fel
având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm poentru:

mori-, ateliere industriale
și la toffelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă.
Catalog la cerere trimis gratis.

Landler Ödön, Motortelepe,
Budapest, Lovag-u. 2.

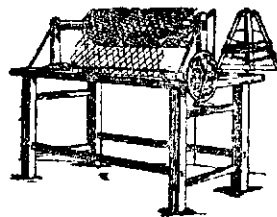
Salon de haine bărbătești

J. Schneider, Sibiu

Hermannsplatz 8, etagiul I.

Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene le pregătește
și expediază

Várady Lajos,

fabrică de instrumente
Hódmezővásárhely,
VI, Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, co-
munele, singuraticii: singuri pot face să-
parea cu instrumentele mele.

Primlucrător mijlocesc.

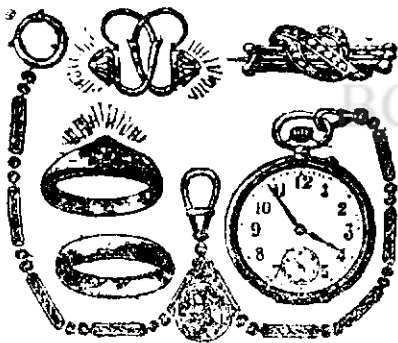
Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

Premiat la 6 expoziții.

A. Slepák, giuvaergiu și
ceasornicar

Marosvásárhely, Széchenyi-tér 43. sz.

Mare asortiment în ceasuri de buzunar de
aur, argint și nickel, în ceasuri de părete.
Giuvaerice fine, cu briliante, obiecte de lux
în argint și articole optice. În atelierul meu
se reparază ca nouă, lucrurile vechi, anume
giuvaerice și ceasuri, pe lângă garanță.

Prețuri solide! — Serviciu prompt!

PEPINIERELE
VÁSÁRHELYI & HAIDU
BIHARDIOSZEC.

Un milion vițe americane altoite cu și
lără rădăcini de 1 an și 2 ani.

Cultivează și lificază cele
mai alese soiuri: *Române,*
Franceze și Ungare. — Ser-
vește cu cele mai renumite
vițe de **Delaware** produ-
cătoare de cel mai fin și
bine plătit vin, recunoscut
în lume. — Comandele se
efectuiesc prompt și în ca-
litate **inescepționabilă** ga-
rantată, cu 30-40% mai ieftine ca la
toate pepinierele din Ungaria și România.

Vițele noastre toate sunt autentice, selec-
ționate, dezvoltate, cu rădăcini mari și vi-
guroase ca de 2 ani, lăstar i crescuți peste
50-100 cm. și portaltioiul în perfecta stare
a sănătății, după cum testează certificatul
din *Catalogul* mai recent, care la cerere
se trimite ori și cui **gratis și franco.** —

Este în interesul on. public, că fiind cererile foarte multe, să
grăbească cu comenzile spre a putea avea varietățile dorite. La
cerere sunt rugați a ne arăta adresa exactă și că în care ziar au
cetit anunțul nostru.

Roth Frigyes,

măcelar și cărnățar,

Alba-Iulia — Gyulafehérvár.

Sétatér Nr. 5. (lângă Hotel Europa)

Are de vânzare zilnic, carne proas-
pătă, de *vită, porc, vițel, oaie, miel,*
de *porc afumată,* apoi toffelul de
cărnățării, slănină și unsoare, în
mic și mare. — La cerere trimite
în cana proprii *unsoare proaspăt*
topită. Expediție promptă fie prin
postă fie ca marfă. Cereți prospect.

Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garanță o dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani.
Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

TRISKA J. Cluj — Kolozsvár
Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plățire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor „Wirth”.

Are în depozit plane: Schiedmayer, Bösendorfer, Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.

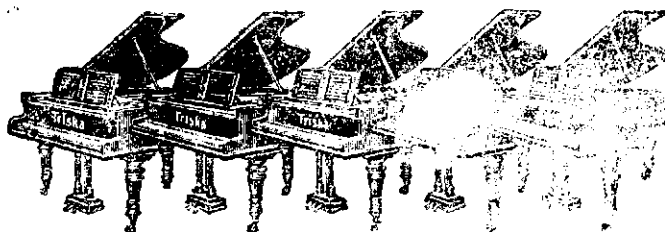
Planele vechi se prețuiesc și se schimbă cu alte nouă, pe lângă plățirea diferenței.

Efectuiește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe.

10 ani garanță

și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință
stau la dispoziția cumpă-
rătorilor. — Telefon 419.

GEORGE SZÖCS

croitor civil și militar

BRAȘOV,

Strada Mihael Weiss 10.
casa proprie.

Deposit de cele mai
nouă stofe indigene
și din streinătate.

SERVICIU PROMPT!
PREȚURI SOLIDE!

SFAT ȘI AJUTOR

celor cari suferă de iregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere de stomac, încuierea scaunului, sgirciuni de stomac, greață, amețală, vomare, insomnie, colică, anemie, gălbănare, etc. le recomandăm:

Picăturile de stomac »Brády«
mai înainte »picăturile Mariacell«.

Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă mare Cor. 1-60, sticlă mică 90 fil. 6 sticle Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 4-80. — Pentru trimiterea înainte a sumei trimite franco:

BRÁDY K. farmacie la „Regele Ungariei”
în VIENNA, I. Fleischmarkt 1/4.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care reprezintă pe »Sta Maria de Mariacell«, la împachetarea roșie și la subscriere, care este copie chipului de pe lature și să respingeți orice imitație.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4—100 HP.

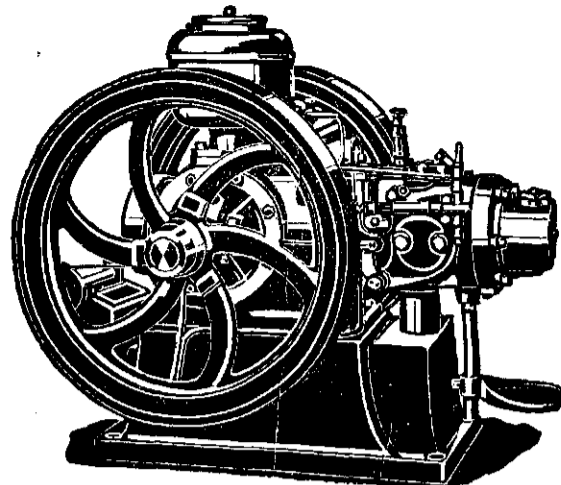
Motoarele mele patentate au *regulator central* și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. — Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filler.

Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.
Budapest, VI., Lázár-utca 18.
(Indărățul Operei.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine.
Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor noi, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dânsul inventate și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ.

1911.		1912.	
12 Februarie		4 Februarie	11 Februarie
ACTIV			
168 935 398	{ 119 327 398 Rezerva metalică aur 157 400 720 49 608 000 > trate aur 61 958 000 }	219 418 915	219 358 720
1 118 717	Argint și diverse monete	843 480	867 959
97 690 218	Portofoliu român și străin	163 144 376	178 865 548
24 742 729	{ *) Impr. pe ef. publice 6 400 900 > în cont curent 7 136 458 }	12 429 853	13 537 358
11 999 924	Efectele capitalului social	11 999 791	11 999 791
17 994 307	Efectele fondului de rezervă	17 636 577	17 636 577
4 301 621	> > amort. imob. și mașin. de imprimă	4 216 621	4 216 621
6 018 920	Imobile	6 090 672	6 092 044
724 349	Mobilier și mașini de imprimerie	795 942	796 472
267 168	Cheltuieli de administrațiune	192 677	200 301
112 133 345	Depozite libere	116 564 765	115 495 007
22 880 004	Conturi de valori	23 934 026	24 096 812
43 932 047	Conturi curente	68 942 216	53 567 751
512 738 747		646 209 911	646 730 961
PASIV			
12 000 000	Capital	12 000 000	12 000 000
30 030 309	Fond de rezervă	32 057 360	32 057 360
4 376 126	Fondul amort. imobili. mobil. și mașin. imprim.	4 682 522	4 682 522
323 870 590	Bilete de bancă în circulațiune	442 733 740	443 505 120
578 828	Dobânzi și beneficii diverse	544 115	652 291
112 133 345	Depozit de retras	116 564 765	115 495 007
29 749 551	Conturi diverse, sold	37 627 409	38 338 661
512 738 747		646 209 911	646 730 961

Scomptul 5%
*) Dobânda 5%

Gine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Creciun & Voda
din Lugos,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

Premiat la expoziție cu medale de aur.

H. PÁLLÁN succesor
Sztyászni József

prima fabrică ardelenă de billarde și timpărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

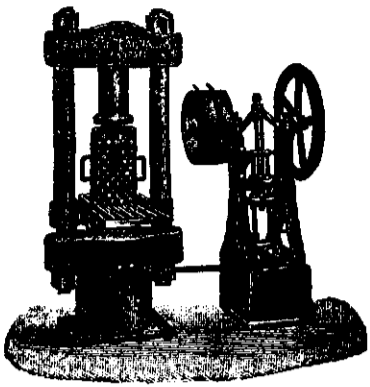

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de billarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de billarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Májerszky Barnabás

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.

Fabrichează după o experiență bogată ca specialitate

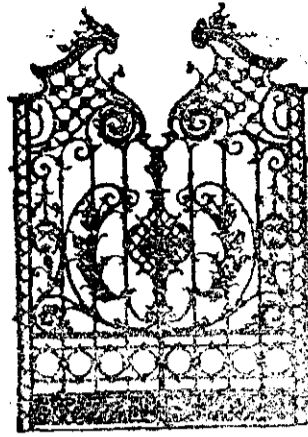
prese de olei mánate cu apă.

Plue de olei, construcție simplă ori complicată. Prăjitori de olei pentru încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru sâmburi de bostan. Mașini pentru perfecționarea oleiului și aranjamentul complet pentru fabricarea oleiului. Unele de melișat floarea soarelui, ș a.

Exportul până acum în 237 uzine.

FRITZ W. LOEW,

lăcătuș artistic și pentru clădiri.

Sibiu, Potschengasse Nr. 11.

Se recomandă la ori-ce lucrări de lăcătușerie artistică și pentru clădiri precum: strângerea în fier a clădirilor, pregătire de balcoane, foisoare, îngrădituri la morminte, porți, casse de păstrare contra incendiului, basreliefuri precum și picse pentru biserici. Lucrează și după desen cu prețuri ieftine.

Bumbera István,

croitor civil și preoțesc, croitorul preoțimei greco-cat.

Oradea-mare — Nagyvárad.

Edificiul Bazarului (partea spre teatru). Telefon 869.

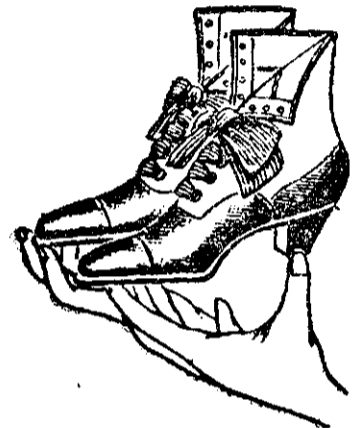
Sezonul de toamnă și iarnă!

Au sosit stofe moderne, englezești, scoțiene și indigene, calitatea cea mai bună. Costumele croială modernă, și lucrate cu mult șic. Prețuri moderate. Lucru cu mare atențiune. Singurul depozit de articole preoțești și bisericeste.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. Galoși, ghete comode și pentru gimnastică. Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru focuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare ne-regulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

Hans Fabritius

inginer

SIBIU, Reissenfelsgasse 11

primește executarea ori-cărui

conduct electric

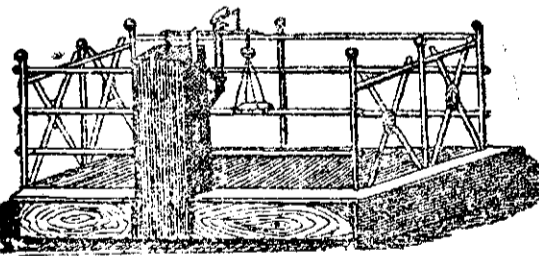
pentru diverse scopuri.

Tokodi Testvérek,

fabricanți de cumpene.

Hodmezóvásárhely, Láncc-utca.

Szeged, Rokor-utca 10.

Recomandăm comercianților, proprietarilor de mori, agricultorilor și măcelarilor

cumpenele

noastre, pregătite din cel mai bun material. Cumpene, cântare decimale din fier cu balanțe de oțel, intractabile, autentificate. — Pentru România livrăm și neautentificate. Comercianților le dăm rabat. — Catalog la cerere trimitem cu re-întorcerea poștei.

Georg Barthelmie

mechanic

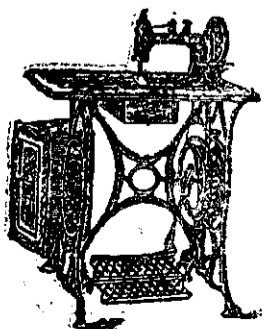
Brașov, Strada Porții Nr. 41. (Colțul dela strada Sfântului Ioan).

Atelier pentru mașini, de scris, socotit, dictat și de cusut, apoi pentru aparate electrice și fizice, lampe electrice de buzunar, gramafone, plăci, ace, hârtie — de copiat și diferite utensilii. —

Telefon 380.

— Instructor pentru scris la mașină. —

Premiat la expoziția industrială din Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să află de vânzare la

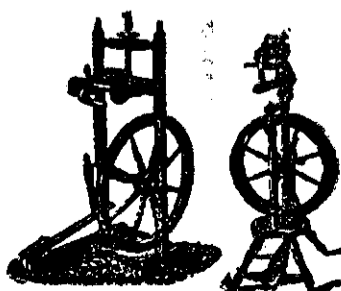
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu putere motorică.

Sibiu — Nagyszében,

Margarethengasse Nr. 5.

Ori-ce roată ce nu merge bine să primești inapoi.

Vânzare de altoi de viță

de vie nobilă și pomi altoiți.

Cine voiește să aibă o grădină frumoasă de viță de vie ori poame, să se adreseze cu încredere la pepinieria condusă conform cerințelor științifice a lui

Vityé Miklós, Ós-Csanád, Torontálmegeye.

unde se află altoi nobili de pomi și diferite specii de viță de vie nobilitată și americană.

Pentru dessert: meri, peri, cireși, pruni, vișini, perseci, ringlote și nuci. — Prenotări pentru toamnă și primăvară primesc ori și când.

Catalog ilustrat trimis franco și gratuit.

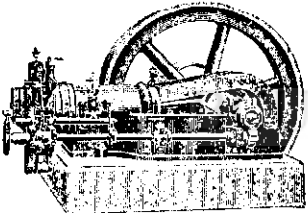
MOTOARE

ȘI LOCOMOBILE
cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă

Condiții convenabile de plată!

Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda
societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:

GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Telefon 982.

Balog Sándor,

cărnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cărnățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

Dacă stropesci cu „FORHIN“

I - ai mai puțină bătaie de cap,

II - a lucru mai puțin,

III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN“-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frunzele umede.

La ori-ce brumă poți se stropesci, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie).

Mulțime de scrisori de mulțămire și recunoștință.

Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordolpor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica

„FORHIN“ BUDAPEST, VI., VÁCZI-ÚT 93.

OH DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusa!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körut 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

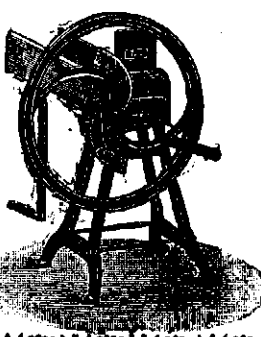
„Pastilele lui Egger“ m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drougeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — În Gyorok la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

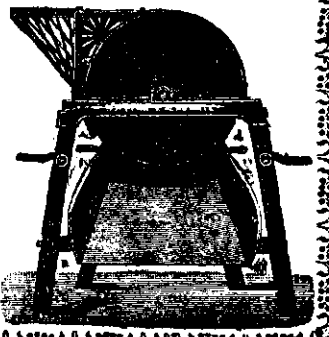
Hegyi János,

măestru lăcătuș de lucruri pentru zidiri și de artă. Atelier de mașini și depozit de mașini agricole.

(Casa proprie) Aiud - Nagyenyed, Strada Tövisi-ut.

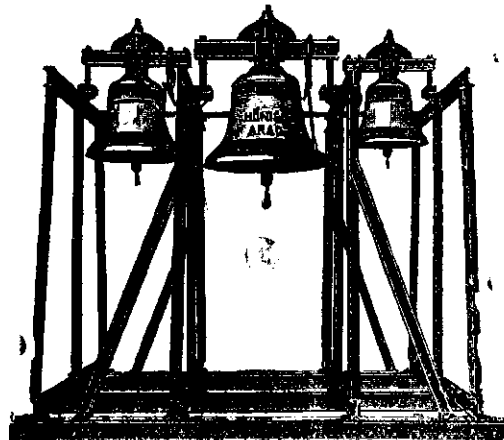
Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru zidiri, precum și lucrarea și repararea be mașini agricole și industriale. La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu, am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre a căror fabricații m'am convins în decursul anilor, că sunt neexcepționabile. Rog să se adreseze în ori-ce afacere referitoare la bransa aceasta, — la mine, servind ori și cui cu lămuriri. Țin în depozit și mașini de cusut, cele mai bune fabricații, precum și cumpene, cântare, decimale. — Prețuri ieftine. — Catalog gratuit. Se dau cu garanție și condițiuni de plăttre și în rate.

Frideric Hömig

Arad, Strada Rákoczi No 11—28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

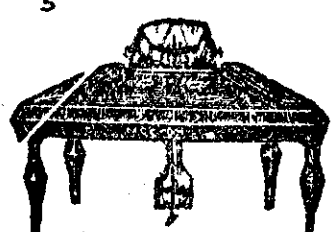
Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plăttre — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție. Liste de prețuri și cu ilustrațiuni la dorință se trimis gratuit și porto franco.

REISZ MIKSA FABRICĂ DE MOBILE

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43. Rákóczi-ut 14.
(Lângă »Apollo«).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmonici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,
kir. szab. hangszergyár.
Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

AVIZI!

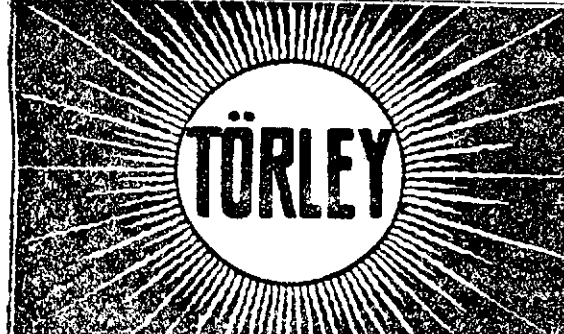
Am onoare a aviza onoratul public, că a sosit în mare transport apa minerală de **malnaș** cea mai plăcută apă pentru vin.
Cu stimă
Rubinstein Mór, Arad.

MII-Telep

mai multe milioane de altoi de viță de vie în NAGYÖSZ.
Cea mai mare școală de pepinărie de viță din Europa medie.

Catalog gratis.

TÜRLEY

Se caută

pentru o mare întreprindere industrială din provincie

un bun ajutor-comptabil

cu scriere curată și care să cunoască și corespondența germană.

Ofertele sub »Provincie« la Agenția de publicitate Carol Schulder & Co. București, Strada Doamnei Nr. 8.

Oleu curat de sămânță de Iudae,

pentru mâncat. Se capătă pentru revanzători dela Lengyel Sándor, Pankota. La dorință trimit mostre și oferte pentru prețuri.

AVIS!

Subscrisul, ofer 70 bucăți de acțiuni dela institutul »Crișana« din Brad, emisiunea nouă, cu un preț de 150 coroane acția, plus taxa de înscriere. Notez, că în sensul prospectului emis acția ar costa 180 coroane.

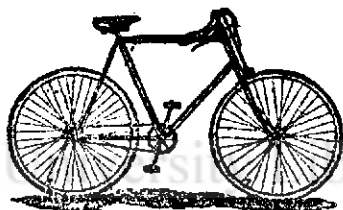
Cebea, la 24 Februarie 1912.

Iosif Tisu, preot.

BICICLETE

de renume mondial:

**THE CHAMPION
și PREMIER**

cu osie campanilară, roată automată (cu frână liberă) se vând pe lângă garanță de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II, Margit-körut 6. Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie! Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu înscrisiunea »JACOBI«.

Ilustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

Un milion de viță de vie

pentru altoi

„RIPARIA PORTALIS”

(Glorie de Montpellier) se află de vânzare la preotul **Petru Pelle** din Miniș (Ménés) com. Arad.

ARAD, WEITZER-U. 13.

D-na SZALKAI ÁRMIN

lucrează în timpul cel mai scurt în atelierul său de **BRODĂRII ȘI ALBITURI**, trusouri complete pentru femei, bărbați și copii, lucrate artistic și cu gust. — Brodării albe și colorate, lucrări cu aur, alb-turi, batiste, servete, millienuri, perini pentru divan, se află gata și se vând cu preț ieftin, — se află și nelucrate. Domnișoare se primesc spre instruire.

P. Bittenbinder

colorator de mătăsuri, curățitor chimic de haine și spălător.

Timișoara — Temesvár.

Centrala: Józsefváros, Fröbel-u. 37.
Filiala: Gyárváros, Fő-utca 27. sz.

Curăță și colorează, chimic, orice haine de dame, domni și copii, perdele, pânzături și îmbrăcăminte de mobile. — Apoi spală și calcă orice fel de albituri, gulere și mangete. Comande din provincie se fac prompt. Costume bărb. curăț chimic cu 3 cor. Fărbuește toffelul de tort în diferite colori.

In contra tusei, răgușelei și catarului nu e nimic mai buu decât

≡ **Bomboanele Réthy.** ≡

La cumpărare să grijim cerind nume fabricatele Réthy, deoarece sunt emulsi imitații nereușite — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fileri.

Se capătă în ori-ce prăvălie. Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.

Numărul telefonului 23.

Ujj János,stabiliment industrial de ciment,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.

(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj,
plăci de marmură artificială, terrazzo și
mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi,
șigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub
sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.Acest stabiliment lucrează și proiecte
de cheltueli și planuri pentru poduri
de beton cu constauctie de fer și pen-
tru betonizarea trottoarelor.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Vasút-utca 8. sz.Pregătește din material excelent și
uscăt totfelul de *biliarde*, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.In grădina de iarnă a
„Hotelului Central“condusă în spirit modern; — Onoratului
Public i-se servesc mâncări și beuturi, de
cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pre-
tenții. — După teatru se capătă cină caldă.Pentru cununii și bancheturi
stau la dispoziție săli separate.

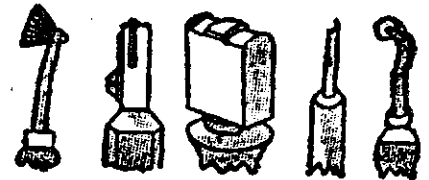
Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea
după reprezentațiile teatrale — cină.Cu distincă stimă: **Augustin Gsermák,**
hotelier.Cel mai mare depozit de
încălțăminte din Lugos.**Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac**
elegante și solid lucrate, pentru domni 9
cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu șirete,
cu nasturi ori fără. Ghete de box pentru
dame numai 7 cor. Ghete de box pentru
copii dela 1—5 ani cor. 2-60, dela 5—10
ani cor. 3-60, dela 10—15 ani cor. 5-60.
Celui-ce nu va fi mulțămît cu ghetetele tri-
mise, i-se vor retrimit banii. — Cremă
și tocure de gumă la fiecare păreche gratis.**EBERSTEIN HENRIK,**
pantofar in Lugos.

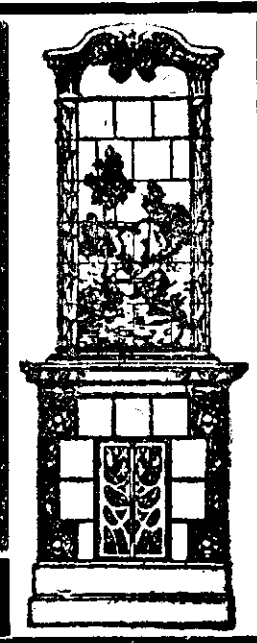
Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Vasút-utca 8. sz.Pregătește din material excelent și
uscăt totfelul de *biliarde*, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.Oltoieri de
struguriexpediază, ga-
rantând de soiul
viță americană,
netedă și cu ră-dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute
de traice, asortiment bogat**Küküllömenti első szőlőoltvány-telep**Proprietar: **Caspari Frigyes,** Medgyes 16.
(Nagyküküllőmegye).

Poștiți și cereți prețuri curente ilustrate.

Din prețul curent se pot ceta scrisori de recuno-
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-
resc să comande pot cere mai întâiu informațiuni
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,
despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.**IRING HENRICH**fabrică de unelte pentru ciobotari
Ujpest, Lőrincz-u. 50.Recomandă pantofarilor și ciobo-
tarilor precum și pielarilor unelte
de branșe, calitate bună, prețuri
moderate. — Comersanților se dă
rabat. — Catalog gratuit și francat.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea
de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a
căror sânge și suciri trupești sunt atrofiate și cari
în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele
și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală.
E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se
pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei
deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce
privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia
oamenii să și încredințeze fără teamă, fără șifală și cu
încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns
însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să
ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios,
care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și
știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci
apoi va înceta existența boalelor secrete.De o chemare atât de măreață și pentru acest scop
e institutul renumit în toată țara al Dr-ului **PALOCZ,**
medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Kör-
ut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește
ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra
vieții sexuale, unde sângele și sucirile trupești ale
bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organis-
mul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile
sufletești i-se liniștesc.Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. **PALOCZ**
vindecă deja de ani de zile repede și radical cu meto-
dul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai
neglese, ranele sifilice boalele de țeve, bășică, nervi
și șira spinării, începuturile de confusie a minții, ur-
mările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă,
slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile,
boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor
sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare se-
parată și esire separată. In ceea ce privește cura, de-
părtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice
cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da
răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în
epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răs-
puns). Limba română se vorbește perfect. După înche-
ierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit
cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente spe-
ciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m.
și până la 5 ore p. m. (Duminica până la 12 ore a. m.)

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în
(Cluj) **Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un**
mare magazin înregistrat și provăzut cu *cuptoare din*
țară și străinătate, unde se află în depozit permanent
cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de
olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigu-
rînd-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile
cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.**Orova Károly,**

inginer-mechanic diplomat.

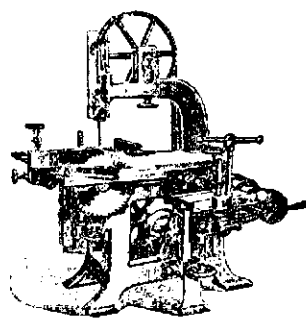
Budapest, V., Kálmán-utca 24.

Telefon 146-38.

Reprezentantul fabricii de lu-
crare a lemnului de specialitate: **TEICHERT & SOHN, LIEGNITZ.**Specialități: Herestraie rapide și cu două tăiușuri, instalare completă de herestraie
cu aburi și uzine. Garnituri pentru tăiatul lemnului cu elevator sigur.Mare depozit în mașini și unelte pentru lucrarea lemnului pe
seama măsurilor și inginerilor.

Condițiuni favorabile de plată!

Catalog trimis gratuit!

Nou atelier de dulgherie

Am onoare, a aduce la cunoștința On. public că am deschis atelier de dulgherie și măsar în Arad, str. Wesselényi Nr. 1. Iau spre lucrare totfelul de lucrări la edificii, mobile, portale și aranjamente de prăvălii, executându-le conform tuturor cerințelor moderne, cu prețuri ieftine.

Rog sprijinul On. public

Papp János, măsar și dulgher
Arad, str. Wesselényi 1.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de mașini a lui Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcării, farmacii, mobiliere pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pelângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Prăvălia de modă englezească. — Angol-divat áruház. Dej — Dész, (Comitatul Szolnokdoboka)

Cele mai frumoase articole pentru domni și dame, precum: blane, pardesie, cămăși pentru domni, pălării, berete, ciorapi, cravate, batiste, geamantane, săculețe pentru dame și ori-ce articole de călătorie.

*Singurul magazin de ghete pentru domni și dame.
Prețuri fixe — solide.*

Cu stimă
Lovass Zoltán és Társa.

Depozit pentru pălării prețuri fixe, calitatea este mai bună.

Costume admirabile pentru domni.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000,000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocare pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

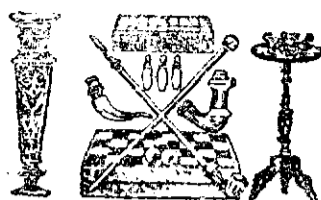
Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi ipotecare pe case de închiriat și pe proprietari de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire ipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

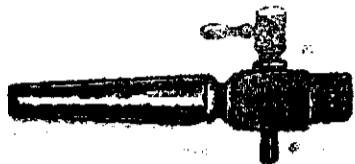
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare *totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe*, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, șpițuri etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuiere ș. a.

Comandele se efectuează prompt și conștiințios.

CIASORNICE,
GIUVAERICALÉ,
GRAMAFOANE și PLĂCI

cu plătire în rate, pe lângă garanție de 10 ani. Cele mai ieftine din întreaga țară la

TÓTH JÓZSEF,

orologier și chromometric. SZEGED, Dugonics-tér 11.

Mulțime de scrisori de recunoștință!

Reparații cu garanție de 5 ani.

Trimit catalog românesc gratuit și francat. Cele mai bune **plăci românești** de gramafoane.

Cel mai frumos și cel mai fetin cadou și suvenir este INELUL

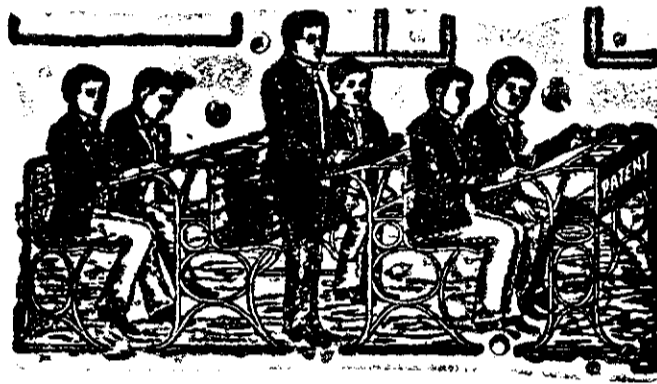
CŪ LITERE alui Ficher, care se poate lărgi și strânge, cu literă după plac. — Prețul în bani gata: inel de argint, aurit 2 cor., inel de aur 14 carate 5 cor și aur cu mărgăritare și pietri turchești 7-50 cor. cu 3 briliante 38 cor. Porto și împachetarea 70 fil.

În fabrica de mașini a Căilor Ferate Ungare se pregătesc cele mai nouă și moderne

GARNITURI DE TREERAT

construcții de oțel cu locomobil presune de 10 cai putere. Cele mai nouă sisteme de *motoare cu benzină*. Foarte ieftine locomobile cu gaz, locomotive, pluguri cu vapor, mașini jumătate stabile și compound. — Fabricațiile fabricii de mașini agricole din Losonc, societate pe acții: Mașini de sămănat »Losonci-Drill« cilindrice. »Record-Drill« cu linguă și »Record II.« patentat. — Site pentru bucate sistem Kalmár Garnituri pentru mori, pluguri de Reșița, grape, sape pentru stecle. — Fabricațiile: International Harvester Company of America Mc. Cormick Deering Milwaukee, precum mașini de cules, de strâns, de cosit. Grape cu dinți arcași sistem Mc. Cormick. Cară pentru aruncarea gunoii sistem Corn. King. Presse de fân și mașini universale de măcinat. — Trimite despre toate catalog ilustrat

WALDER ARTHUR,
ARAD, Ferenc-tér 1/b. Telefon 87.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală

și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinări. —

„TIMIȘIANA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
SOCIETATE PE ACȚII. FONDATA ÎN ANUL 1885.

Centrala în Timișoara-centru
(Belváros) Piața Balázs-tér No 1. (Palatul Mocsonyi).

Filiale în:

Buziaș, Recaș, Ciacova și Deta.

Telefon Centrala Direcțiunea: No 510.

Contabilitatea: No 1149.

Capital propriu 1.500.000 Cor. Depuneri 5.000.000 Cor.

Telefon: Filiala Buziaș Nr. 10.

Telefon: Filiala Recaș Nr. 14.

Telefon: Filiala Ciacova Nr. 16.

Telefon: Filiala Deta Nr. 26.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele. Administrează depuneri cu casete de economizare.

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse $4\frac{1}{2}\%$ și 5% interese, fără nici o detragere.

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 Coroane, după starea casei se plătesc și fără abdicere.

Esecomptează cambii și acoardă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

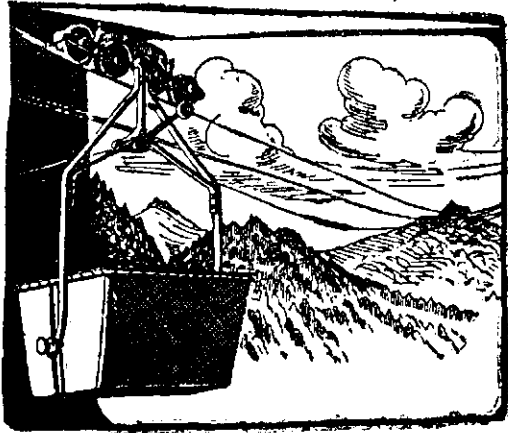
Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

Acoardă împrumuturi hipotecare pe case

Fabrica de mașini LAUFER JÓZSEF,

BUDAPEST,
VI., PALOTAI-UT 15—11.

Linii funiculare, șghia-buri de precipitat va-goanele pentru mine, osii de transmisii brevetate »Balon«, cângi automate de descărcat, macazuri, mașini de remorsaj cu lanțuri sau frânghii. Aranjamente Skips și de încărcat, elevatoare și transportoare, etc.

Hotelul și ospătăria „Magyar Király”

Am onoare a atrage atențiunea on. public asupra hotelului și ospătăriei mele, unde servesc cu vinuri curate, cu mâncări gustoase calde și reci.

Prețuri moderate! Serviciu conștientios!
Odăi curate!

Recomandându-mă în atențiunea on. public, sunt cu toată stima

Porczán Lajos, ospătar.

Mutare de prăvălie!

Am onoare a aduce la cunoștința on. mei mușterii, că mi-am mutat

PRĂVĂLIA și CROITORIA

de haine englezești și haine militare în strada WEITZER JÁNOS (vis-à-vis de poștă). Cere și pe mai departe sprijinul on. public. — Cu stimă:

Karácsonyi Márton

croitor militar și civil.

FILIALA FABRICEI DE GHETE „ANATOMICE“ MOSKOVITS

Telefon 218.

ARAD, SZABADSÁG-TÉR 18.

Telefon 218.

Extras din catalogul de ghete de primăvară:

Ghete bărbătești din cherau brunet cu baiere	— — — —	Cor. 10—
» » » » » » » » americani	— — — —	» 13—
» » » » » » » » cu nasturi,	— — — —	» 17—
» femelești » » » » » » » » abbè	— — — —	» 7-50
» » » » » » » » spangnis	— — — —	» 7-50
» » » » » » » » culoare galbenă deschisă, americani	— — — —	» 17—
» » » » » » » » jumătăți, din cherau brunet cu nasturi	— — — —	» 10—

Diferite calități de ghete bărbătești și femelești:
Cor. 10—, 13—, 17—, 22— și 28—

Ghete pentru copii și fetițe dela 1-50 până la 13— Coroane.
Prețuri solid fixate! Ghete comode și tari!

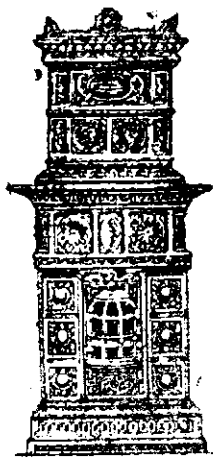
EXECUȚIE DE PRIMA CALITATE!

Mizera József,

măiestru zidar diplomat.
Biroul: Arad, Ilona-utca 34.

Primește totfelul de lucrări de branșe pentru edificii, precum și efectuarea de planuri și expres-nota sau preliminări de șose atât în localitate cât și în provincie. — Tot acolo se pot cumpăra uși și ferestre vechi.

Fabricant de cuptoare de lut.

SCHÖN JÓZSEF, Lugos

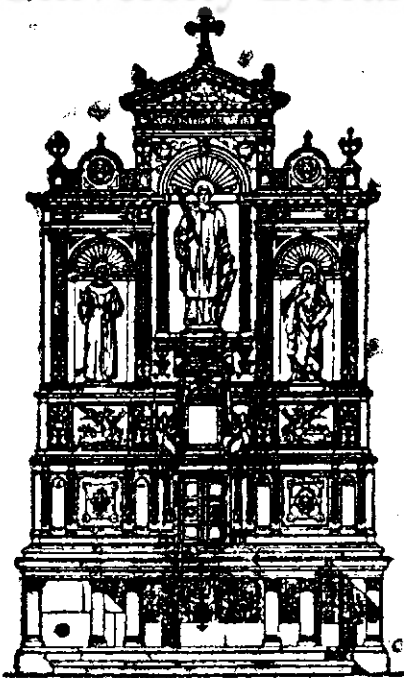
Szt. István-u. 36. Kossuth-u. 21.

Atrage atențiunea on. public că primește pregătirea a ori-ce fel de

cuploare

descărcare și zidirea vetrelor de fert cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștientios.

Comandele se execută imediat.

Bittenbinder József,

sculptor și arhitect de altare,
Temesvár-Józsefváros,
Bonác-utca 16 sz.

Face totfelul de mobilier de biserică; așa ca: Iconostase și altare, statui de piatră și lemn, amvoane și scaune de spovedanie, Siciul Domnului, Orotă Mariei de Lourđ, cristelnițe, icoane de stațiune, sculptură în relief sau pictură, străni, pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Prețurent, preliminar de spese și planuri gratuit. — Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

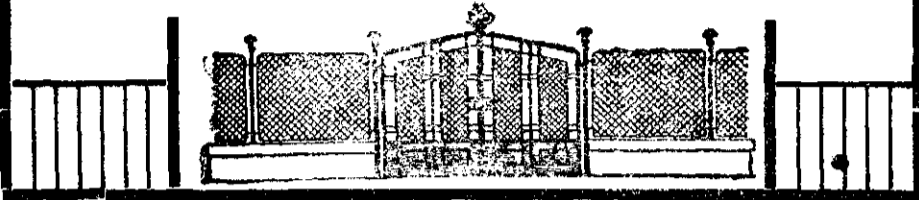
Pásztori Sándor,

fabrică de împletituri,
matrațe din sârmă și
rolete de fier.

Brașov—Brassó, Strada Spitalului 32.

Grilaje și porți fabricație proprie, execuție simplă și frumoasă, matrațe din sârmă cu rame de fier ori lemn, paturi de închis cu matraț cu arcuri, cea mai bună calitate. Împletituri și grădele pentru mori și fabrici, pentru scopuri economice și de gospodărie. — Coșuri de sârmă, gratate, sârmă împletită, obloane, cotețe și alte lucrări de brânse, se execută pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Catalog ilustrat gratuit și franco.

Ioan Kallap

industrie de ceară și turtărie mare.

Arad, Strada Deák Ferenc 6.

Casa proprie.

Telefon 563.

I-și recomandă luminile și
toate obiectele în acest ram
pentru biserici și alte scopuri.

Epitropiile și vânzătorii primesc
rabat mare.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

societate pe acțiil în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: Parteniu Cosma, directorul executiv al „Albinel”, și prezidentul „Solidarității.”

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, — contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări »Banca generală de asigurare« le face în condițiunile cele mai favorabile. — — —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbății de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății. —

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite, în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul »Albina.«

Papp K.

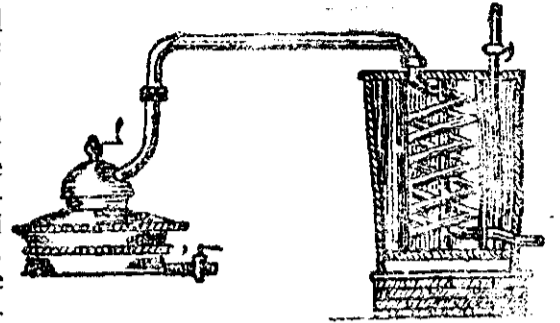
orologer de turnuri, lăcătuș
artistic de zidiri și mașini,
precum și lucrări de aramă.

Temesvár-Gyárvaros, Fő-utca 34. sz.

Pregătește Mașini pentru fabricarea de gheață, pentru răcire, aparate de ars rachle și fabricarea berei, apaducte de mare presiune și reparațiile necesare, cu prețuri ieftine. —

Oroloage de turn

construcția cea mai nouă și solidă, pentru biserici și școli, precum și reparațiile astorfel de oroloage se efectuează cu constanță și ieftin. — Catalog gratuit. La privirea lucrării se prezintă pe chelt. sa.

Să ne credeți că este în interesul D-tră dacă comandați coasa „Koronagyémánt“

Cu coasa „Koronagyémánt“

bătută odată se poate cosi ziua întreagă deoarece e făcută din oțel-diamant, coase rele și moi nu se găsesc între ele. Pentru trămbița fiecei bucăți garantăm.

75 80 85 90 95 100 110 cm. la comanda de 10
Prețul: 1 buc. 1-80 1-90 2.- 2-20 2-40 2-50 2-60 cor. buc. 1 se dă rabat.

Comandele se pot face prin trimiterea banilor înainte sau pe lângă rambursă la

Lengyel Testvérek
Kaposvár, Fő-utca 22 T.

magazin de coase
„Koronagyémánt“

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

însoțire economică

Elisabetopole—Erzsébetváros

(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă văsa binele!

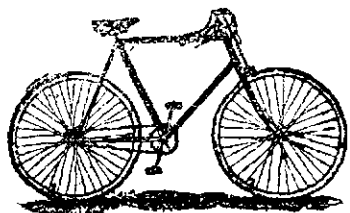
Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit

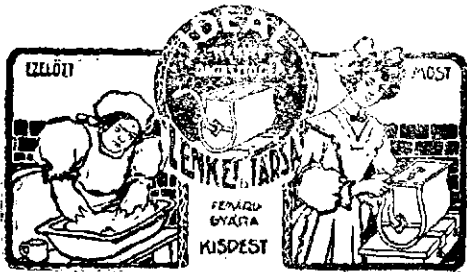
Cele mai bune fabricații de
PUȘTI de VÂNAȚI
puști flobert, revolvere și piștoale
Buldog, pecum și toffelul de gloanțe
și praf de pușcă, cu prețuri ieftine.

Cele mai excelente fabricații de
MAȘINI DE CUSUT
pentru familii și industrie.

BICICLETE
să câpătă cu prețurile cele mai
ieftine și pe lângă plățiri con-
venabile în rate.

Mândria oricărei gospodine
este pâinea bună și fru-
moasă! în locul dospirii în-
delungate și frământării obo-
sitoare, este de recomandat
mașina „**IDEAL**” pentru
dospirea și frământarea pâi-
nei, premiată în mai multe
rânduri, la expoziția de lucruri
casnice din Timișoara 1908 distins cu »Medalie de aur« și »Diplomă«.

Toate aceste se pot comanda dela
KALENDA JÁNOS
Nagyvárad, Piața Szent László-tér.

Cum să ne apărăm contra durerilor de stomac ? !

Contra durerilor de stomac, foarte lăfite în timpul mai nou, între om-
nire, trebuie să ne apărăm dela început, folosind spre acest scop

Nectarul Dr. Engel

căci, un stomac sănătos și o bună mistuire, formează fundamentul unui corp
sănătos. Cine dar voiește să-și mențină sănătatea până la adânc bătrânețe,
se întrebuințeze

Nectarul Dr. Engel

renumit în urma succeselor de până acum !

Acest nectar compus din diferite sucuri aromatice și vin, exercită în
urma compoziției sale o influență binefăcătoare asupra mistuirii, e asemenea
unui licheur de stomac, ori vin de stomac și nu are absolut nici o urmare
stricăcioasă. Sănătoși și bolnavi pot așadar lua Nectar fără a-și strica să-
nătatea. Nectarul ajută cu o întrebuințare rațională la mistuire și la formarea
sucurilor

Astfel se impune tuturor, ce volesc să albe stomac sănătos, întrebuințarea

Nectarului Dr. Engel

„Nectarul” este un excelent mijloc întâmpinarea catarului, sgeturilor
durerilor de stomac, a mistuirii anevoioase, și a greței. Se mai întrebuințează
contra contipației, a colicel și a palpației de inimă. Aduce somn și apetit,
fiind bun contra insomniei, indispoziției durerilor de cap și acceselor ner-
voase. Folosit în cercuri mai largi s'a constatat că aduce veselie și poftă de viață.

NECTARUL se poate cumpăra în sticle de 3 și 4 coroane în
farmaciile din Arad, Ujrad Glogovác, Györök, Ménes, Paulis, Lippa,
Hidegkut, Vinga, Székesut, Pécska, Tornya, Világos, Egres, Nádas, Berzova
Orczfalva, Merzifalva, Sándorháza, Bogaros, Szerb-Szi-Péter, Perjamos,
Szemlaá, Szárafalva Nagylak, Palota, Alberti, Mezőhegyes, Batonya, Marczib,
Dombegyháza, Kurties, Uj-Szent-Anna, Pankota, Silingyia, Taucz, Szlatinaa,
Baja, Kaprucza, Bresztovác, Rékás, Oyarmata, Bruckenau, Zsadány, Szent-
András, Kis-beckerek, Mehala, Temesvár.

Păzitivă de Imitații!

Cereții expres „Nectar Dr. Engel”.

Nectarul meu nu e ceva miraculos. Are următoarea compoziție: Samos
300-0, Esența de vin 150-0, Sirop de micură 100-0, Vin roșu 100-0, Sirop
de cireșe 100-0, Sirop de fragi 20-0, Aromă de Veremít 30-0, Anis etc...
á 10-0. Aceste se mestecă.

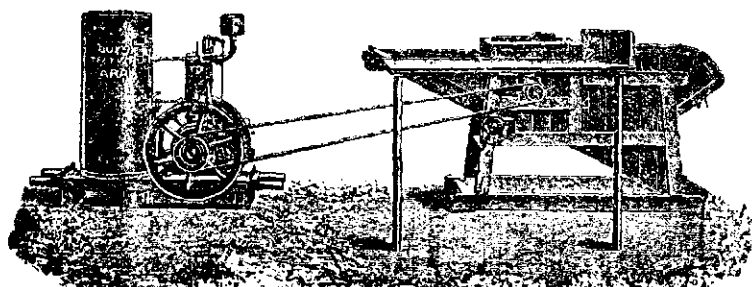
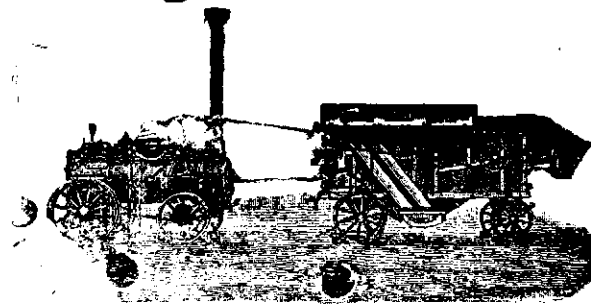
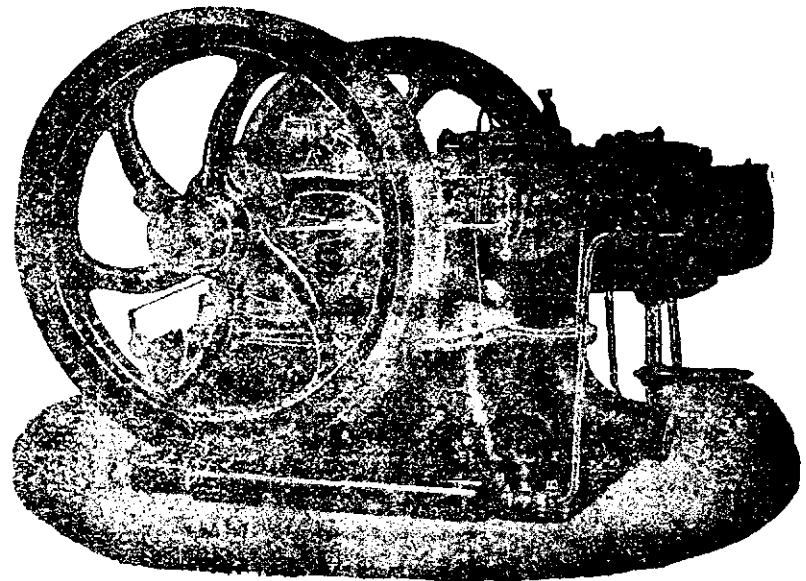
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agri-
sole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu
ulei brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai
moderate și cu plățire în rate.

Cu garnituri pentru trie-
rat și cu prospecte pentru
mori servim bucuros, e-
ventual pentru primirea
lucrurilor acestora și fa-
cerea contractului
mergem la fața lo-
eului pe spesele
noastre.

„RADIÁL”

societate pe acții pentru construirea de mori. (Malomépítészeti részv.-társaság.)

Adresa telegrafică: **Radiale Budapest.** **Budapest, VI., Szabolcs-utca 6. SZ.** Telefon: 125—23.

Pe baza celor mai bune recomandări dela morile ungurești austriace și streine, precum și în baza multelor referențe

Recomandăm:

Sitele-Radial, model 1911,

cari se află de potrivite la

ori-ce măcinat și acoardă multe avantaje

prin faptul că se poate regula după plac, pentru diferite trebuințe. — Catalog și deslușiri gratuit.

Expediție repede!

Mașini, piese pentru mașini, garnituri complete pentru mori și hambare, mașini pentru curățirea acestora, mașini de transport precum și garnituri de transmisie a energiei.

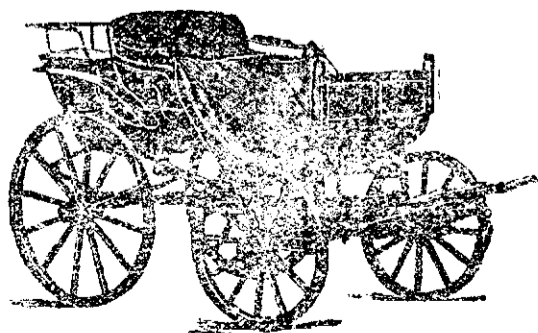
Visnyicski Zsiva,

ferar și fabricant de trăsuri

Arad, Urban Iván-utca 7.

Aduc la cunoștința Onoratului Public, că în locul amintit am deschis un complet

atelier de ferărie și fabricație de trăsuri.

Primesc ori-ce lucrări de branșe. Trăsuri nouă lucrez în 8 zile Potcoave cu șrof pentru iarnă 60 fil. — Reparări prompt și cu prețuri moderate. — Loc separat pentru potcovit. — Primesc comande și din provincie, iar de este necesar mă prezint în persoană.

Părți la trăsuri se află gata în depozit.